

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

**Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-3
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI:	
MƏCMU GƏLİR KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABATI	4-5
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABATI	6
SƏHMDAR KAPİTALINDA DƏYİŞİKLİKLƏR KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABATI	7
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI	8-9
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR	10-80

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə "Azərbaycan Sənaye Bankı" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra "Bank") və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə "Qrup") konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı Qrup rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun maliyyə vəziyyətini, əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və səhmdar kapitalında dəyişiklikləri əks etdirən Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına ("BMHS") uyğun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

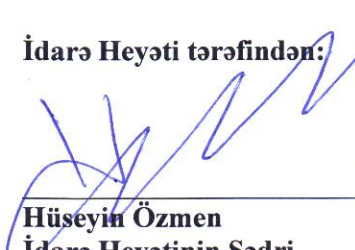
- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının BMHS-ə müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Qrup işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Qrup daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Qrupun maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Qrupun aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

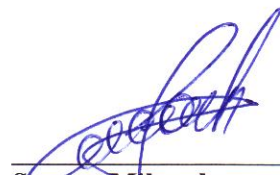
31 dekabr 2013-ci il tarixinə olan maliyyə hesabatları 30 May 2014-cü il tarixində Qrupun İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti tərəfindən:

Hüseyin Özmen
İdarə Heyətinin Sədri

30 May 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Sarvan Mikayilov
Maliyyə Departamentinin Direktoru

30 May 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Azərbaycan Sənaye Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına:

Biz “Azərbaycan Sənaye Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra “Bank”) və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə “Qrup”) 31 dekabr 2013-ci il tarixinə təqdim edilən konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti hesabatı, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir hesabatı, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Rəhbərlik bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya səhvlərdən qaynaqlanan əhəmiyyətli təhriflərin qarşısının alınması məqsədi ilə rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminin təşkil edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Həmin standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutu əldə etmək üçün proseduraların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş proseduralar auditorun mülahizəsindən, eləcə də saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditorlar müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit proseduralarının işlənilib hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirirlər. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud mühasibat siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin mühasibat təxminlərinin əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, audit rəyimizi bildirmək üçün yetərli və müvafiq audit sübutları əldə etmişik.

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ (DAVAMI)

Rəy

Bizim rəyimizcə, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Qrupun 31 dekabr 2013-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq düzgün və ədalətli əks etdirir.

Digər Məsələ

31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi başqa auditor tərəfindən aparılmışdır və həmin auditor hesabatlar üzrə şərtsiz müsbət rəy bildirmişdir.

Grant Thornton
30 May 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT

31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başla çatmış
Faiz gəlirləri	5	15,674,356	14,200,905
Faiz xərcləri	5	(6,147,226)	(4,696,171)
FAİZ GƏTİRƏN AKTİVLƏR ÜZRƏ EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYATLAR BƏRPA OLUNMAMIŞDAN ƏVVƏL XALIS FAİZ GƏLİRİ		9,527,130	9,504,734
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatların bərpa/(təmin) olunması	6	1,040,368	(699,058)
XALIS FAİZ GƏLİRİ		10,567,498	8,805,676
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir	7	1,115,736	659,094
Haqq və komissiya gəlirləri	8	3,011,004	2,922,753
Haqq və komissiya xərcləri	8	(605,618)	(712,432)
Cəmi qazanılmış sığorta mükafatları	9	-	7,347,638
Təkrarsığortaçılara ötürülmüş mükafatlar	9	-	(3,004,915)
Ödənilmiş ümumi iddialar	9	-	(1,737,326)
Ötürülmüş ümumi iddialar	9	-	315,291
Qazanılmamış sığorta mükafatları üzrə ehtiyatlarda dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	6	-	(1,293,748)
Sığorta ehtiyatlarının təmin edilməsində dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	9	-	(1,194,438)
Assosiasiya edilmiş müəssisələrə investisiyadan əldə edilən mənfəətin payı	19	756,900	384,917
Müsadirə edilmiş girovların dəyərsizləşmə zərəri üzrə ləğv edilməsi (ehtiyat)ehtiyat	6	1,208,512	(2,843,082)
Digər əməliyyatların dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyatların bərpa edilməsi		-	17,163
İnvestisiya mülkiyyətinin amortizasiyası	18	(368,277)	-
Biznesin yenidən təşkili üzrə zərər	10	-	(133,789)
Dividendlərdən daxil olan gəlir		-	10,800
Digər gəlirlər/(xərclər), xalis		(784,362)	(133,690)
XALIS QEYRİ-FAİZ GƏLİRLƏRİ		4,333,895	604,236
ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ		14,901,393	9,409,912
Əməliyyat xərcləri	11	(7,952,297)	(7,899,771)
MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN ƏVVƏLKİ MƏNFƏƏT		6,949,096	1,510,141
Mənfəət vergisi xərcləri	12	(1,052,205)	(696,141)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		5,896,891	814,000
CƏMİ MƏCMU GƏLİR		5,896,891	814,000

"AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI" AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

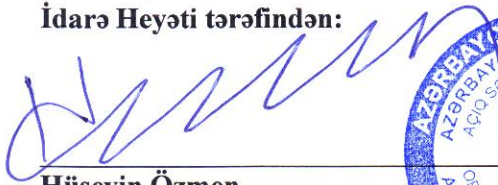
MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT

31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNƏ (DAVAMI)

(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Mənfəətin təsnifatı:			
Bankın səhmdarlarına aid hissə		5,896,891	688,833
Qeyri-nəzarət payı (QNP)		-	125,167
		<u>5,896,891</u>	<u>814,000</u>
HƏR SƏHM ÜZRƏ GƏLİR			
Əsas və kapitala əlavə edilə bilən (AZN) – Bankın təsisçiləri	13	0.0382	0.0052
Əsas və kapitala əlavə edilə bilən (AZN) – QNP	13	-	0.0009

İdarə Heyəti tərəfindən:

Hüseyn Özmen
İdarə Heyətinin Sədri

30 May 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Sarvan Mikayılov
Maliyyə Departamentinin Direktoru

30 May 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-34-cü qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il (yenidən hesablanmış)	31 dekabr 2011-ci il
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	14	31,019,566	28,526,383	6,270,594
Banklardan alınacaq vəsaitlər	15	184,583,892	41,101,080	13,492,771
Müştərilərə verilmiş kreditlər	16	113,188,400	82,314,830	125,849,132
Satılabilən investisiyalar	17	2,147,980	2,147,980	2,147,980
Sığorta əməliyyatlarından yaranan debitor borclar		-	-	827,569
İnvestisiya əmlakı	18	-	368,277	404,215
Asılı müəssisələrə investisiya qoyuluşu	19	3,618,000	2,861,100	-
Əmlak və avadanlıq	20	1,389,051	1,234,513	1,334,696
Qeyri-maddi aktivlər	21	126,654	86,381	80,363
Təxirə salınmış vergi aktivləri	12	74,559	175,867	39,513
Müsadirə edilmiş aktivlər	22	277,280	148,658	2,636,761
Digər aktivlər	23	1,654,835	1,135,728	826,783
CƏMİ AKTİVLƏR		338,080,218	160,100,797	153,910,377
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL				
ÖHDƏLİKLƏR:				
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş	24	94,378,403	60,164,078	64,757,812
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	25	175,733,793	63,433,919	49,491,958
Sığorta əməliyyatlarından yaranan kreditor borcları		-	-	371,725
Mənfəət vergisi üzrə öhdəlik		849,046	-	-
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	12	-	300,006	-
Digər öhdəliklər	26	1,375,700	1,801,509	2,129,626
Cəmi öhdəliklər		272,336,941	125,699,512	116,751,121
KAPİTAL:				
Bankın səhmdarlarına aid edilən kapital:				
Səhmdar kapitalı	27	60,000,000	28,000,000	24,000,000
Xəzinə səhmləri	27	(344,900)	(280,000)	(720,000)
Bölüşdürülməmiş mənfəət		6,088,176	6,681,285	9,992,452
Cəmi Bankın səhmdarlarına aid edilən kapital		65,743,276	34,401,285	33,272,452
Qeyri-nəzarət payı		-	-	3,886,804
Cəmi kapital		65,743,276	34,401,285	37,159,256
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		338,080,218	160,100,797	153,910,377

İdarə Heyəti tərəfindən:

Hüseyn Özmen
İdarə Heyətinin Sədri

30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası
 1-34-cü qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

Sarvan Mikayılov
Maliyyə Departamentinin Direktoru

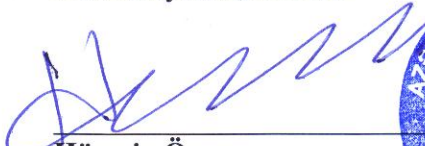
30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

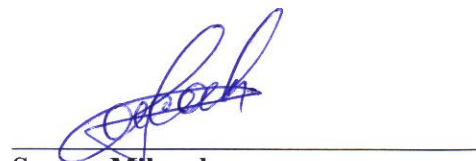
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	Səhmdar kapitalı	Xəzinə səhmləri	Bölüşdürül məmiş mənfəət	Cəmi Bankın səhmdarlarına aid edilən kapital	Qeyri-nəzarət payı	Cəmi capital
31 dekabr 2011-ci il		24,000,000	(720,000)	9,992,452	33,272,452	3,886,804	37,159,256
Cəmi məcmu gəlir		-	-	688,833	688,833	125,167	814,000
Adi səhmlərin buraxılması	27	4,000,000	-	-	4,000,000	-	4,000,000
Biznesin yenidən təşkilinin nəticəsi olaraq silinmiş qeyri-nəzarət payı		-	-	-	-	(4,011,971)	(4,011,971)
Xəzinə səhmlərində dəyişiklik	27	-	440,000	-	440,000	-	440,000
Adi səhmlərin buraxılması	27	-	-	(4,000,000)	(4,000,000)	-	(4,000,000)
31 dekabr 2012-ci il (yenidən hesablanmış)		<u>28,000,000</u>	<u>(280,000)</u>	<u>6,681,285</u>	<u>34,401,285</u>	<u>-</u>	<u>34,401,285</u>
Cəmi məcmu gəlir		-	-	5,896,891	5,896,891	-	5,896,891
Biznesin yenidən təşkilinin nəticəsi olaraq silinmiş qeyri-nəzarət payı	27	32,000,000	-	(6,490,000)	25,510,000	-	25,510,000
Xəzinə səhmlərində dəyişiklik	27	-	(64,900)	-	(64,900)	-	(64,900)
31 dekabr 2013-ci il		<u>60,000,000</u>	<u>(344,900)</u>	<u>6,088,176</u>	<u>65,743,276</u>	<u>-</u>	<u>65,743,276</u>

İdarə Heyəti tərəfindən:

Hüseyin Özmen
İdarə Heyətinin Sədri
 30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

Sarvan Mikayılov
Maliyyə Departamentinin Direktoru
 30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-34-cü qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

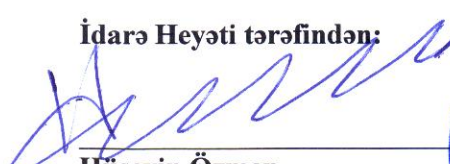
“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə (Yenidən hesablanmış)
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl il üzrə mənfəət		6,949,096	1,510,141
Düzəlişlər:			
Fəzi gətirən aktivlərin dəyərsizləşmə zərəri üzrə (ehtiyaların bərpası)/təmin edilməsi	6	(1,040,368)	699,058
Digər əməliyyatların dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyaların bərpası	6	-	(17,163)
Müsadirə edilmiş girovların dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	6	(1,208,512)	2,843,082
Qazanılmamış sığorta mükafatları üzrə ehtiyatlarda dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	6	-	1,293,748
İnvestisiya mülkiyyəti üzrə		368,277	-
Assosiasiya edilmiş müəssisələrə investisiyadan əldə edilən mənfəətin payı		(756,900)	-
Sığorta ehtiyatlarının təmin edilməsində dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	6	-	1,194,438
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə zərər	7	-	(97,372)
Biznesin yenidən təşkili üzrə zərər	10	-	133,789
Köhnəlmə və amortizasiya	11	598,621	769,221
Əsas vəsaitlər üzrə		4,923	-
Dividendlərdən əldə olunmuş gəlir		-	(10,800)
Faiz hesablamaları üzrə xalis xalis dəyişiklik		-	198,439
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		4,915,137	8,516,581
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Əməliyyat aktivlərində azalma/(artma):			
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında minimal ehtiyat depozitləri		(4,204,392)	(921,220)
Banklardan alınacaq vəsaitlər		(144,262,938)	(31,444,030)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		(29,833,202)	42,681,829
Sığorta əməliyyatları nəticəsində yaranan debitor borcları		-	(843,566)
Digər aktivlər		(519,107)	(1,079,790)
Əməliyyat öhdəliklərində (azalma)/artma:			(4,441,818)
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		34,214,325	13,037,250
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		112,299,874	435,938
Təkrarsığorta əməliyyatlarından yaranan kreditor borcları		-	695,262
Digər öhdəliklər		(435,261)	-
Vergidən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən yönələn/daxil olan pul vəsaitləri		(27,825,564)	26,636,436
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(401,857)	(170,273)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(yönələn) pul vəsaitləri		(28,227,421)	26,466,163
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ödəniş		(798,361)	(1,132,827)
Biznesin yenidən təşkilindən daxil olan gəlir, silinmiş pul vəsaitləri çıxılmaqla		-	1,524,587
Dividendlərin satışından daxil olan gəlir		-	10,800
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(798,361)	402,560

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI
31 DEKABR 2013-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Təkrar alınmış səhmlər		(64,900)	(2,080,200)
Müsadirə edilmiş aktivlər		1,079,890	-
Səhm kapitalının buraxılışında gəlir		25,510,000	-
Maliyyə fəaliyyətinə daxil olan/ (yönələn) xalis pul vəsaitləri		26,524,990	(2,080,200)
Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklərin xarici valyutada saxlanılan pul vəsaitlərinin qalıqlarına təsiri		9,029	(38,194)
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNDƏ XALIS ARTMA/(AZALMA)		(2,491,764)	24,750,329
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, ilin əvvəlinə	14	35,738,312	10,987,983
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, ilin sonuna	14	33,246,548	35,738,312

İdarə Heyəti tərəfindən:

Hüseyin Özmen
İdarə Heyətinin Sədri
 30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

Sarvan Mikayılov
Maliyyə Departamentinin Direktoru
 30 May 2014-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-34-cü qeydlər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

1. HÜQUQİ STAUS VƏ ƏMƏLİYYATLARIN TƏBİƏTİ

“Azərbaycan Sənaye Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Bank”) 1996-cı ildə Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Bank kommersiya xidmətləri göstərmək üçün qeydiyyatdan keçmiş və 28 sentyabr 1996-cı il tarixindən 241 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bank, əvvəlcə “Kaspiyan İnvestisiya Bankı” kimi yaradılmış və 2 iyun 1998-ci ildə “Kapital İnvestisiya Bankı” (“Cİ Bank”) olaraq adlandırılmış və 28 mart 2006-cı ildə Bank özünün hüquqi statusunu Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə dəyişmişdir. 30 noyabr 2006-cı ildə Bank öz adını “Azərbaycan Sənaye Bankı”-na dəyişmişdir. Bankın əsas fəaliyyətinə kommersiya fəaliyyəti, kreditlərin və zəmanətlərin verilməsi, qiymətli kağızların və xarici valyutaların alqı-satqısı daxildir. 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci illərdə Bankın Azərbaycan Respublikasında müvafiq olaraq 9 filialı, 1 filial şəklində birləşmiş və 9 filialı, 1 filial şəklində birləşmiş fəaliyyət göstərmişdir. Bankın qeydiyyatdan keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Zərifə Əliyeva prospekti 3, Bakı 1005, Azərbaycan.

Bank, maliyyə hesabatlarında konsolidə edilmiş aşağıdakı bigə törəmə təşkilatlardan ibarət olan qrupun (“Qrup”) ana müəssisəsidir:

Törəmə

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Təsisçi payı/səsvermə hüququ (%)		Əməliyyat növü
		2013-ci il	2012-ci il	
Azərbaycan Sənaye Lizing MMC	Azərbaycan Respublikası	100	100	Lizing

Asılı

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Təsisçi payı/səsvermə hüququ (%)		Əməliyyat növü
		2013-ci il	2012-ci il	
Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC	Azərbaycan Respublikası	30	30	Sığorta

“Azərbaycan Sənaye Lizing” MMC Azərbaycan Respublikasında 20 aprel 2004-cü il tarixində qeydiyyatdan keçmiş məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir. Cəmiyyət “Cİ Lizing” MMC kimi yaradılmış və daha sonra 6 fevral 2007-ci il tarixində adını “Azərbaycan Sənaye Lizing” MMC-yə dəyişmişdir. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti maliyyə lizingi əməliyyatlarından ibarətdir. Cəmiyyətin dövlət qeydiyyatından keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Zərifə Əliyeva prospekti 3, Bakı AZ 1005, Azərbaycan Respublikası.

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” MMC 17 dekabr 1996-cı ildə Azərbaycan Respublikasında açıq səhmdar cəmiyyəti olaraq qeydiyyatdan keçmişdir. Cəmiyyət “Cİ Sığorta” MMC kimi yaradılmış və 12 mart 2007-ci ildə adını “Azərbaycan Sənaye Sığorta” MMC-yə dəyişmişdir. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti sığorta xidmətlərindən ibarətdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən verilən 30 mart 2007-ci il tarixli sığorta lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Şirkətin sığorta fəaliyyətinə məhdudlaşmamaq şərtlə qarqo, əmlak, bədbəxt hadisə, üçüncü tərəflərin öhdəlikləri, avtomobil sığortası və təkrarsığorta xidmətləri daxildir. Cəmiyyətin dövlət qeydiyyatından keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Təbriz prospekti 66A, Bakı AZ 1008, Azərbaycan Respublikası.

30 dekabr 2009-cu il tarixində “Anadolu Investment Kompani” MMC “Azərbaycan Sənaye Sığorta” MMC-nin 2,000,000 manat məbləğində yeni buraxılmış səhmlərini almış və Cəmiyyət səhmlərinin 50%-nə sahib olmuşdur. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə Cəmiyyətin əməliyyatları Bankın nəzarətində olmuşdur Bank qalan 50% səhmə sahib olmuşdur (45 % birbaşa və 5% 100% törəmə müəssisəsi olan Azərbaycan Sənaye Lizing MMC vasitəsi ilə). 2012-ci ilin dekabr ayında Bank “Azərbaycan Sənaye Sığorta” MMC-də sahib olduğu öz hissələrinin 20%-ni 1,632,000 AZN məbləğində “Anadolu Investment Kompani” MMC-yə satmışdır (olan nəzarəti 30% aşağı salmışdır). Buna baxmayaraq, Bank Cəmiyyətin əməliyyatları üzəində əhəmiyyətli təsirə malikdir.

1. HÜQUQİ STAUS VƏ ƏMƏLİYYATLARIN TƏBİƏTİ (DAVAMI)

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC müvafiq olaraq, Bankın 5.17% və 9% səhmlərinə sahib olmuşdur.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə Azərbaycan Sənaye Lizing MMC Bankın səhmlərinin müvafiq olaraq 0.57% və 1%-nə və Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC-nin səhmlərinin 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə 5%-nə sahib olmuşdur.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə aşağıdakı səhmdarlar Qrupun buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

	31 dekabr 2013-ci il, %	31 dekabr 2012-ci il, %
Səhmdar:		
Anadolu İnvestment Kompani MMC	100	100
Cəmi	100	100

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə Qrupun son nəzarətçi tərəfi Zeynep Konyar olmuşdur.

Uyğunluq haqqında bəyanat

Bankın hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Standartları (“BMHS”) və Beynəlxalq Maliyyə Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“BMHSSK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Daimilik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Bankın daimilik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Təqdimatın əsasları

Bu maliyyə hesabatları hər bir aktiv, öhdəlik, mənfəət və xərc üzrə BMHS tərəfindən müəyyən olunmuş ölçü əsaslarından istifadə edilməklə hazırlanıb. Ölçmənin əsasları aşağıda mühasibat prinsiplərində daha ətraflı təsvir edilib.

Maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun hazırlanması rəhbərlikdən mühasibat uçotunun prinsiplərinin tətbiqinə, bəyan edilmiş aktivlər, öhdəlik, gəlir və xərc məbləğlərinə təsir edə biləcək mühakimələr yürütməyi, hesablamlar aparmağı, fərziyyələr irəli sürməyi tələb edir. Faktiki nəticələr mühakimələrdən fərqli ola bilər. Hesablamlar və onların əsasını təşkil edən fərziyyələr davamlı olaraq təkrar nəzərdən keçirilir. Mühasibat hesablamlarına düzəlişlər hesablamanın nəzərdən keçirildiyi dövr və təsir altında qala biləcək gələcək dövrlər üçün qəbul edilir. Mühasibat siyasətlərin tətbiqində qeyri müəyyənliyin ehtimal edilməsi üçün tanınan məbləğlərə mühüm təsiri oedəcək məlumatlar və səciyyəvi fərziyyələr maliyyə hesabatların 2-ci qeydində açıqlanır. Bank maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatını likvidlik ardıcılığı ilə geniş şəkildə təqdim edir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın verilməsi tarixindən sonra 12 ay ərzində (cari) və 12 aydan çox müddət (uzun-müddətli) ərzində əvəzləşdiriləcək və ya ödəniləcək məbləğlər üzrə təhlili 32 sayılı Qeyddə göstərilir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablasmalar aparılması, yaxud da eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduqda bir-birinə qarşı əvəzləşdirilir, xalis məbləği isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Hər hansı mühasibat uçotu standartı və ya şərhilə tələb olunmayınca və ya yol verilməyincə, və Bankın mühasibat uçotu

Əsas mühasibat uçotu qaydaları aşağıda qey olunmuşdur.

Konsolidasiyanın əsasları

Qrup maliyyə hesabatları ana və törəmə müəssisini 31 Dekabr 2013-cü il tarixinə konsolidə edir. Nəzarət o zaman həyata keçirilir ki

- Təsis müəssisə investor üzrə iqtidara malikdir
- Müəssisə sərmayə qoyulan müəssisənin fəaliyyətlərindən müxtəlif sərmayə əldə etməyə məruzdur və ya hüququna malikdir
- Törəmə müəssisəsinin mənfəətinə təsir edə biləcək səlahiyyəti istifadə etməyə qadirdir.

Lazım olduqda, törəmə müəssisələrdə tətbiq edilən mühasibat uçotu qaydalarının Qrupdakı digər müəssisələr tərəfindən istifadə olunan mühasibat uçotu qaydalarına uyğunlaşdırılması üçün törəmə müəssisələrinin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir. Qruparası bütün əməliyyatlar, qalıqlar, gəlir və xərclər konsolidasiya zamanı tam çıxarılır.

Qeyri-nəzarət payı

Qeyri-nəzarət payı törəmə müəssisələrinin Bankın birbaşa və ya dolayısı ilə sahib olmadığı mənfəət və zərəri, habelə xalis aktivlərinin bir hissəsidir.

Qeyri-nəzarət payı məcmu gəlirlər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda və maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda ana müəssisənin səhmdar kapitalından ayrıca olaraq göstərilir.

Qrupun mövcud törəmə müəssisələrində olan iştirak payında dəyişikliklər

Törəmə müəssisələrində olan Qrupun iştirak payında dəyişikliklər törəmə müəssisələrin üzərində olan nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnir və kapital əməliyyatları kimi qeyd olunur. Qrupun nəzarət və qeyri-nəzarət paylarının balans dəyəri törəmə müəssisələrində olan iştirak payındakı müvafiq dəyişiklikləri göstərmək üçün dəyişdirilmişdir. Qeyri-nəzarət payında olan dəyişikliklərin göstərilməsindən yaranan hər hansı bir fərq və əlavə olaraq ödənilmiş və ya alınmış payın ədalətli dəyəri bilavasitə kapitalda göstərilir və Qrupun səhmdarlarına aiddir.

Qrupun mövcud törəmə müəssisələrində olan iştirak payında dəyişiklik Qrupun törəmə müəssisə üzərində nəzarəti itirməsi ilə nəticələndyi halda ana müəssisə:

- (a) keçmiş törəmə müəssisənin aktiv və öhdəliklərini maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabtdan silir; və
- (b) törəmə müəssisə üzrə nəzarətin itirilməsi zamanı keçmiş törəmə cəmiyyətdə ədalətli dəyəri ilə saxlanılmış qalan investisiyanı tanıyır və nəticədə keçmiş törəmə müəssisəyə verilmiş və ya alınmış borc məbləğləri digər BMHS-ə uyğun olaraq nəzarətin itirildiyi tarixdən sonra uçota alır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Həmin ədalətli dəyər maliyyə aktivinin ilkin tanınması üzrə ədalətli dəyər və ya mümkün olduqda, assosiasiyada və ya birgə müəssisədə investisiyanın ilkin tanınması üzrə xərc olaraq hesab edilir.

Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşları

Qrupun əhəmiyyətli təsirə sahib olduğu assosiasiya olunmuş müəssisələrdə Qrupun investisiya qoyuluşları kapital metodu istifadə edilməyə uçota alınır. Kapital metoduna əsasən, assosiasiya olunmuş müəssisəyə investisiya qoyuluşu ilkin olaraq dəyəri ilə tanınır. İnvestisiyanın qalıq məbləği tanınma tarixindən sonra assosiasiya olunmuş müəssisənin xalis aktivlərində Qrupun payı üzrə dəyişiklikləri tanımaq üçün düzəlişlər edilir.

Məcmu gəlir haqqında hesabat assosiasiya olunmuş müəssisənin əməliyyat nəticələri üzrə Qrupun payını əks etdirir. Assosiasiya olunmuş müəssisənin kapitalında birbaşa tanınmış dəyişiklik olduğu halda Qrup, dəyişikliklərin ona aid olan hissəsini müvafiq olduqda, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda tanıyır.

Qrup və assosiasiya olunmuş müəssisə arasında baş verən əməliyyatlar nəticəsində yaranan reallaşmamış gəlirlər və zərərlər assosiasiya olunmuş müəssisədə asılı olan maraq həcmində silinir.

Mənfəət üzrə Qrupun payı və ya assosiasiya olunmuş müəssisənin zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatın üz tərəfində göstərilir və assosiasiya olunmuş müəssisələrin törəmələrində vergi və qeyri-nəzarət payından sonra mənfəət və ya zərəri ifadə edir.

Kapital metodunun tətbiqindən sonra Qrup, assosiasiya olunmuş müəssisəsində investisiya qoyuluşları üzrə dəyərsizləşmə zərərinin tanınmasının və ya tanınmamasının vacibliyini müəyyən edir. Hər hesabat tarixində Qrup assosiasiya olunmuş müəssisədə investisiya qoyuluşlarının dəyərsizləşməsi üzrə obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyənləşdirir. Belə bir sübut olduğu halda, Qrup dəyərsizləşmənin məbləğini assosiasiya olunmuş müəssisənin bərpa edilən məbləği və qalıq dəyəri arasında fərq kimi hesablayır və daha sonra məcmu gəlir haqqında hesabatda "assosiasiya olunmuş müəssisələrin zərər hissəsi" olaraq zərər kimi tanıyır.

Faiz gəlir və xərclərin tanınması

Faiz gəliri və xərci effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, hesablama metodu ilə uçot əsasında tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur.

Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunaras) daha qısa müddət ərzində hesablanmış nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən, effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Gəlir borc alətləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi əsasında uçotda tanınır.

Maliyyə aktivləri yaxud bənzər maliyyə aktivləri qrupu ehtimal olunan zərərin baş verməsi nəticəsində hesabdən qismən (bir hissəsi qismən) silinərsə, faiz gəliri bundan sonra dəyərsizləşmə üzrə zərərin ölçülərini müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün tətbiq edilən faiz dərəcələrindən istifadə olunmaqla uçotda tanınır. Ədalətli dəyərlə qeyd edilən aktivlər üzrə qazanılmış faizlər faiz gəliri daxilində təsnif edilir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Haqq və komissiya gəlirinin və xərclərinin tanınması

Kreditlərin verilməsinə görə komissiya haqqları birbaşa xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin ayrılması xüsusi kredit razılaşmasının bağlanmasına gətirib çıxaracağı ehtimal edilən hallarda, kreditin alınmasına görə komissiya haqqı birbaşa xərclər ilə birlikdə təxirə salınır və nəticədə verilən kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi uçotda tanınır. Kreditin alınması xüsusi kredit razılaşmasının bağlanması ilə nəticələnməyə ehtimal edilmədiyi hallarda, kreditin alınmasına görə komissiya haqqı kredit verilişi müddətinin qalan dövrü üzrə mənfəət və zərər uçotunda tanınır. Kreditin ayrılması öhdəliyinin müddəti kredit verilmədən başa çatarsa, belə öhdəliyə görə komissiya haqqı müddət başa çatdığı anda mənfəət və zərər uçotunda tanınır. Sindikasiya başa çatdığı zaman, kreditin sindikasiya haqları gəlirlər kimi uçotda tanınır. Bütün digər komissiya haqları yalnız xidmətlər göstərildikdən sonra tanınır.

Mükafatlar

Müqavilənin başlanmasından sonra, müvafiq polisin əhatə etdiyi müddət ərzində cəmi alınacaq mükafatlar pro-rata əsasında polisin əhatə etdiyi dövrdə qazanılmış kimi hesab olunur.

Qazanılmamış mükafatlar üzrə ehtiyat

Qazanılmamış sığorta mükafatları üzrə ehtiyatı hər hesabat dövrünün sonuna müddəti bitməmiş sığorta müqavilələrinə aid olan dövrdə vaxt üzrə bölüşdürmə əsasında hesablanmış sığorta mükafatlarının bir hissəsini əks etdirir.

Ödənilmiş iddialar

Ödənilmiş iddialar, o cümlədən iddialarla bağlı əlavə xərclər yarandıqları dövr üzrə məcmu gəlirlər haqqında hesabatda daxil edilir.

Dividend gəlirinin tanınması

Dividend gəliri əks –dividend (“dividentdən kənar”) tarixində tanınır (bu şərtlə ki, Qrupun iqtisadi mənfəətlərdən yararlanma biləcəyi mümkün olsun və mənfəətin məbləği düzgün hesablanma bilsin).

Maliyyə alətləri

Qrup maliyyə aləti üzrə müqavilə öhdəliyinə tərəf olduğu halda, maliyyə aktivləri və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin adı alqı – satqısı prosesləri hesablaşma tarixi üzrə uçot üsulundan istifadə etməklə tanınır.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilkin anda ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin alınması və buraxılmasına aidiyyəti olan birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərlə uçota alınmış maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna edilməklə) uçotda ilkin tanınma anında maliyyə aktivləri yaxud maliyyə öhdəliklərinin müvafiq olaraq ədalətli dəyərində əlavə edilir və ya bu dəyərdən çıxılır. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin mənfəət və zərər uçotunda ədalətli dəyərlə alınması ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərle tanınan maliyyə aktivləri

Qrupun maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalara ayrılırlar: “mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərle tanınan” maliyyə aktivləri (MZHƏDT), “ödəniş tarixinədək saxlanılan” investisiyalar, “verilmiş kreditlər və debitor borcları” və satılabilən maliyyə aktivləri (SMA). Təsnifləşdirmə maliyyə aktivinin növündən və saxlama məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı təyin edilir.

MZHƏDT maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivləri, “mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərle tanınan maliyyə aktivləri” kateqoriyasına aid edirlər. Yaxın gələcəkdə satılması nəzərdə tutulduqda, əldə edilən maliyyə aktivləri satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Törəmə maliyyə alətləri də xüsusilə nəzərdə tutulmuş alətlər və effektiv hecinq alətləri istisna olmaqla, satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər üzrə yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar

Bu kateqoriyaya Qrupun ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyəti və imkanı olduğu təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq və müəyyən edilmiş ödəmə müddəti olan sərbəst surətdə alınıb satılabilən qeyri-törəmə maliyyə aktivləri daxildir.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar effektiv faiz metodu istifadə edilərək dəyərsizləşmə çıxılmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür.

Verilmiş kreditlər və debitor borcları

Verilmiş kreditlər və debitor borcları, maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir. Bu aktivlərə vəsait qoyularkən məqsəd dərhal və ya qısa müddət ərzində onların satılması deyil və bu aktivlər nə ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivlərinə, nə də satılabilən maliyyə aktivləri kateqoriyalarına aid edilmir. Bu tip aktivlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır.

Kreditlərin və debitor borclarının tanınmasına xitam verilməsi, onların dəyərində ehtimal edilən azalmaların yaranması, eləcə də onların köhnəlməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Satılabilən maliyyə aktivləri

Satılabilən maliyyə aktivləri, əvvəlcədən bu kateqoriyaya aid olunması nəzərdə tutulan və ya bundan əvvəlki kateqoriyaların heç birinə aid edilə bilməyən qeyri-törəmə aktivlərdir. İlkin tanınmadan sonra satılabilən maliyyə aktivləri maya dəyəri əsasında ölçülür və yaranan mənfəət və zərərlər digər məcmu gəlir hesablarında qeydə alınır. İnvestisiyanın tanınmasına xitam verildikdə və ya onun dəyərində ehtimal edilən azalmalar baş verdikdə əvvəllər məcmu gəlir hesablarında qeydə alınan mənfəət və gəlirlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Ədalətli dəyərin təyin edilməsi

Hesabat tarixində aktiv bazarlarda satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri onların bazar katirovkaları və ya dilerlər tərəfindən verilən qiymət katirovkalarıdır (uzun mövqelər üçün satış dəyəri, qısa mövqelər üçün isə alış dəyəri).

Aktiv bazarlarda katirovkası mövcud olmayan bütün digər maliyyə alətləri üçün ədalətli dəyər müvafiq qiymətləndirmə texnikalarının tətbiq edilməsi ilə təyin edilir. Qiymətləndirmə texnikalarına xalis cari dəyər texnikası, müşahidə edilə bilən oxşar maliyyə alətləri ilə müqayisələrin aparılması, opsiya qiymətləndirilməsi modelləri və digər müvafiq qiymətləndirmə modelləri aid edilir.

Pul və pul vəsaitləri

Pul və pul vəsaitlərinə nağd pul, müxbir hesablarda olan və istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmayan qalıqlar, ARMB-da yerləşdirilən və bitmə müddəti 90 günədək olan müddətli əmanətlər daxildir. Pul vəsaitlərinin hərəkətini təyin edərkən, ARMB tərəfindən tələb edilən əmanətlər üzrə minimum məcburi ehtiyatlar, istifadəsində məhdudiyyətlərin olması səbəbi ilə pul və pul ekvivalentləri kateqoriyasına daxil edilmir (Qeyd 14).

Banklardan alınacaq vəsaitlər

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində Qrup digər banklarda müxtəlif müddətlər üzrə əmanətlər yerləşdirir. Qruplardan alınacaq vəsaitlər ədalətli dəyerdə tanınır. Ödəniş tarixi müəyyən olan banklardan alınacaq vəsaitlər sonradan amortizasiya olunmuş maya dəyərində effektiv faiz metodundan istifadə edilərək ölçülür və dəyərsizləşmə zərər ehtiyatları çıxılmaqla tanınır. Banklardan alınacaq vəsaitlər ödəniş tarixi müəyyən olmadıqda təxmin edilən ödəniş tarixi əsasında amortizasiya olunmuş maya dəyərində tanınır. Kredit institutlarından alınacaq vəsaitlər dəyərsizləşmə zərər ehtiyatları çıxılmaqla tanınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən ödəniş qrafikinə malik və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir.

Qrup tərəfindən verilmiş kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aid olduğu xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərində bərabər olmadıqda, misal üçün, kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə, hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərər kimi qeydə alınır və bu zərərin xüsusiyyətinə uyğun olaraq məcmu gəlir hesabatına daxil edilir. Daha sonra, kreditlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilmiş kreditlər ehtimal edilən zərərlər üzrə bütün ehtiyatlar çıxılmaqla uçota alınır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Şərtləri təkrar razılaşdırılmış kreditlər

Mümkün olan hallarda Qrup girovun mənimsənilməsi əvəzinə kredit şərtlərinin təkrar azılaşdırılması məqsədini güdür. Bu ödəniş müddətinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılmasını nəzərdə tuta bilər. Şərtlər yenidən razılaşdırıldıqda, hər hansı dəyərsizləşmə şərtlərdə dəyişikliklərin edilməsindən əvvəl hesablanmış ilkin effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə ölçülür və kredit vaxtı ötmüş hesab edilmir. Rəhbərlik bütün kriteriyaların tələblərinin yerinə yetirildiyini və gələcək ödənişlərin baş tutacağını təmin etmək məqsədilə şərtləri təkrar razılaşdırılmış kreditləri nəzərdən keçirir. Kreditlər onların ilkin effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə hesablanan fərdi və birgə dəyərsizləşmə qiymətləndirilməsinin obyektı olmaqda davam edir.

Verilmiş kreditlərin və avansların silinməsi

Verilmiş kreditlər və avanslar qaytarılması mümkün olmadıqda dəyərsizləşmə üzrə yaradılmış olan ehtiyatların hesabına silinirlər. Rəhbərlik Qrupa ödənilməli olan borcların yığılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etdikdən və Qrup saxladığı bütün girov vəsaitləri satdıqdan sonra kreditlər və avanslar hesabdən silinir. Əvvəllər hesabdən silinmiş məbləğlərin sonradan bərpa edilməsi ödənişlərin qaytarılması dövründə mənfəət və zərər haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məbləğinə qarşı əvəzləşdirilir. Qanunvericilik tələblərinə uyğun olaraq kreditlər yalnız Müşahidə Şurasının təsdiqindən sonra və müəyyən hallarda Məhkəmənin müvafiq qərarlarına əsasən hesabdən silinir.

İcarə

İcarənin şərtləri sahibliyin bütün risk və mükafatlarını icarədarə ötürdüyü zaman icarə maliyyə icarəsi kimi təsnifləndirilir. Bütün digər icarələr əməliyyat icarəsi kimi təsnifləndirilir.

Qrup icarəçi qismində

Maliyyə lizinqi üzrə icarəçidən alınan aktivlər Qrupun lizinqdə xalis investisiyasının məbləğində debitor borcları kimi uçota alınır. Maliyyə lizinqi üzrə gəlirlər lizinqlə bağlı Qrupun xalis investisiya üzrə gəlirin daimi dövrü dərəcəsini əks etdirmək üçün mühasibat dövrləri üzrə bölünür.

İcarə üzrə ödənişlər müvafiq lizinq müddəti üzrə düz xətt əsasında tanınır. Əməliyyat lizinqinin razılaşdırılması və təşkili zamanı çəkilmiş ilkin birbaşa xərclər icarəyə verilmiş aktivin balans dəyərinə əlavə edilir və lizinq müddəti üzrə düz xətt əsasında tanınır.

Sığorta əməliyyatlarından yaranan debitor borclar

Sığorta əməliyyatlarından yaranan debitor borclar sığortaçılarından alınacaq cari birbaşa mükafatlar, Qrupa ötürülmüş təkrarsığortadan alınacaq cari mükafatlar, təkrarsığortaçılara ötürülmüş iddialardan alınacaq debitor borcları və digər debitor borclarından ibarətdir. Təkrarsığorta üzrə debitor borcları və kreditor borcları əvəzləşdirmə üçün qanuni hüququ və Qrupun xalis və ya eyni zamanda hesablaşmaq niyyəti olduğu halda əvəzləşdirilir. Debitor borcları sığorta müqaviləsinin bağlanma tarixindən başlayaraq uçota alınır və xidmətlər təmin edildikdə məcmu gəlir haqqında hesabatı aid edilir. Debitor borcları ilkin istənilən birbaşa əməliyyat xərcləri üstəgəl verilən vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə qeydə alınır və daha sonra amortizasiya olunmuş dəyerdə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tanınır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Əgər ticarət məqsədi ilə saxlanılan qeyri-derivativ maliyyə aktivinin yaxın gələcəkdə satılması məqsədi aktuallığını itirirsə bu zaman belə maliyyə aktivləri mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərle tanınan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarılaraq aşağıdakı kateqoriyalardan birinə yenidən daxil olunur:

- Əgər maliyyə aktivini verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğundursa bu zaman, Qrupun bu aktivini yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı varsa onu kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər;
- Digər maliyyə aktivləri adətən satılabilən investisiyalar kateqoriyasına və nadir hallarda ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar kateqoriyasına daxil oluna bilər.

Əvvəlcədən satılabilən investisiyalar kateqoriyasına aid edilmiş maliyyə aləti verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğun gəldikdə və Qrupun bu aləti yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı yaranıqda, Qrup onu verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif olunduqda onların ədalətli dəyərindən istifadə edilir. Bu alətlərə aid daha əvvəllər mənfəət və zərər hesablarında tanınmış mənfəət və zərərlər geri qaytarılmır. Maliyyə alətinin ədalətli dəyəri yenidən təsnifləşdirmə tarixində müvafiq olaraq onun yeni maya dəyərinə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərinə çevrilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Hər bir hesabat tarixində Qrup maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi halının baş verməsinin obyektiv sübutunun olub-olmamasını dəyərləndirir. Əgər maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimal edilirsə və yalnız ilkin tanınma tarixindən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu yaranmışdırsa (baş vermiş "zərər hadisəsi") və zərər hadisəsi (və ya hadisələri) bu maliyyə alətləri və ya maliyyə alətləri qrupu üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin axınına təsir göstərir və ya bu təsirin etibarlı şəkildə təxmin edilməsi mümkündürsə bu zaman belə maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu dəyərsizləşmiş sayılır. Dəyərsizləşmənin sübutu kimi borc götürənin və ya borc götürənlər qrupunun əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi, faiz və əsas borcların ödənilməməsi və ya ödənilməsində gecikmələrin yaranması, müştərilərin iflas etməsi və ya digər yenidən təşkilati strukturun dəyişdirilməsi və bu zaman təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin azalmasına dair konkret məlumatın olması ehtimalının yaranması, məsələn borcun ödənilməməsində şəraitin və iqtisadi şərtlərin dəyişməsi halları götürülə bilər.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində tanınmış aktivlər

Maliyyə aktivlərinin və ya aktivlər qrupunun dəyərində azalma yaranması ilə bağlı rəhbərliyin əlində hər hansı bir obyektiv sübut olduğu hallarda Bank bu aktivlər üzrə itkiləri qarşılamaq məqsədilə ehtiyat yaradır. Ehtimal edilən itkilər, gələcəkdə zəmanət və alınan girovlar da daxil olmaqla, amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində ölçülən aktivlər üzrə gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin, effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə edilərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır.

Daha sonrakı dövrdə dəyərsizləşmə zərərinin azalması və bu azalmanın obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərinin tanınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilməsi, məsələn bərpa olunma halları, istisna olmaqla belə dəyərsizləşmə zərərləri geri qaytarılmır. Dəyərsizləşmə zərərinin qaytarılması halında gələcək dövrdə ehtiyat hesabına düzəliş verilir.

İlkin dəyər ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal edilən itkilər, bu aktivlərdən gələcəkdə əldə edilə biləcək pul vəsaitlərinin bu tip aktivlər üzrə mövcud bazar faiz dərəcəsi ilə istifadə edərək diskont edilməsi nəticəsində yaranmış dəyərlə bu aktivlərin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır. Bu tip ehtiyatlar yaradıldıqdan sonra geri qaytarılmır.

Satılabilən maliyyə investisiya qiymətli kağızları

Hər bir hesabat tarixində Bank satılabilən maliyyə investisiya qiymətli kağızlarının dəyərsizləşməsi halının baş verməsinin obyektiv sübutunun olub olmamasını dəyərləndirir.

Satılabilən investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirilən kapital investisiyaları üçün obyektiv sübut olaraq onun ədalətli dəyərinin əhəmiyyətli dərəcədə və ya uzun müddət ərzində qalıq dəyərindən aşağı olması göstərilə bilər. Dəyərsizləşmə halı yandıqda, ilkin satınalma dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərqdən daha əvvəl bu investisiya üzrə mənfəət və zərər hesablarında tanınmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxıldıqdan sonra yaranan yekun zərər rəqəmi məcmu gəlir hesabından mənfəət və zərər hesablarına transfer edilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və zərər hesabları vasitəsilə geri qaytarılmır və dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra onların ədalətli dəyərində baş verən yüksəlmələr məcmu gəlir hesabında tanınır.

Satılabilən investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirilən borc alətləri üzrə isə dəyərsizləşmə kriteriyaları amortizasiya olunmuş maya dəyərində tanınan maliyyə aktivlərində olduğu kimidir. Dəyərsizləşmənin məbləğini hesablamaq üçün gələcək faiz gəlirləri azaldılmış qalıq dəyərində əsaslanır və gələcək pul axınlarını diskont etmək üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri yüksəlsə və bu yüksəlmənin dəyərsizləşmə zərərinin tanınmasından sonra baş verməsinə dair obyektiv sübut mövcuddursa bu zaman əvvəlcədən tanınan dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və zərər hesablarından geri qaytarılır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Sığorta zərələri üzrə ehtiyat

Zərərlər, zərər tənzimləmə xərcləri daxil olmaqla baş verdikdə məcmu gəlirlər haqqında konsolidəedilmiş hesabatda daxil edilir. Zərər üzrə ehtiyatlar çəkilmiş zərərlərə görə yığılmış hesablamalardan ibarət olan iki növ ehtiyata ayrılır: bildirilmiş, lakin ödənilməmiş zərərlər ehtiyatı (BÖZE) və baş vermiş, lakin bildirilməmiş zərərlər ehtiyatı (BVBZE). BÖZE ödənilməmiş hər bir iddia üçün hesablanır. BÖZE üzrə qiymətləndirmə, hesabat dövrü başa çatdıqdan sonra yerinə yetiriləcək sığorta hadisələrinin araşdırılması zamanı Qrup tərəfindən alınmış məlumatlara əsasən irəli sürülür.

Əgər zərərin məbləği müəyyən olunmayıbsa, sığorta polisində qeyd edilmiş sığorta limitindən çox olmayan zərərlərin maksimal mümkün məbləği BÖZE kimi qeyd edilir. BVBZE əvvəlki dövrün məlumatlarına, gözlənilən zərər əmsalllarına və bildirilmiş iddiaların inkişaf amillərinə əsaslanan zərərin inkişafı sxemini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunan aktuari metoduna əsasən müəyyən olunur.

BVBZE, Qrup tərəfindən hər bir sığorta növü üzrə hesablanır; hesablama əvvəlki illərin zərərlərinin tənzimlənməsi üzrə gəlir və xərclərin tənzimlənməsi statistikasına əsaslanır. Gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə olunan metodologiya və fərziyyələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. Ehtiyatların həcmnin qiymətləndirilməsi və müəyyən edilməsi üsulları müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir və yenidən baxılır. Nəticədə, edilən düzəlişlər yarandığı zaman konsolidə edilmiş məcmu gəlirlər haqqında hesabatda (vergidən əvvəlki mənfəətdə azalma və ya artım kimi) əks etdirilir. Zərər üçün ehtiyat iddiaların kifayət qədər tez bir zamanda bildirilməsi və ödənilməsi ilə əlaqədar olaraq diskontsuz qaydada təxmin edilir.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Qrup maliyyə aktivləri müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivləri, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Qrup sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürüldükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar hesabatlardan aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Qrupun ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Qrup transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır.

Maliyyə aktivləri hesabatlardan tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anıadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivləri hesabatlardan qismən çıxarıldıqda (məsələn, Qrupun transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanması və bunun nəticəsində nəzarətin Qrupda qalması halları), Qrup aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərində görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qismdən ibarət iki hissəyə ayırır. Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, məcmu gəlir hesabında xitam anıadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

tanınır. Məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital alətləri

Borc və ya kapital qismində təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə şərtləri, habelə maliyyə öhdəliyi və kapital alətlərinə verilmiş tərifə əsasən maliyyə öhdəlikləri yaxud da kapital müddəası kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Bütün öhdəliklər ödəndikdən sonra xalis aktivlərdə sahiblik hüququna dəlalət edən istənilən müqavilə kapital aləti sayılır. Qrup tərəfindən yerləşdirilən kapital alətləri, müvafiq yerləşdirmə xərcləri çıxıldıqdan sonra müvafiq vəsaitlərin daxil olması zamanı maliyyə hesabatlarında tanınır. Qrupun öz kapital alətini yenidən alması birbaşa olaraq kapitalda tanınır və çıxılır. Qrupun öz kapital alətlərinin alışı, satışı, buraxılması və ya ləğvi üzrə heç bir mənfəət və ya zərər gəlir və ya zərərdə tanınmır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri, “MZHƏD maliyyə öhdəlikləri” və “digər maliyyə öhdəlikləri” olmaqla iki hissəyə ayrılır.

MZHƏD

Maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri ilə saxlanıldıqda və ya xüsusi olaraq MZHƏD şəklində nəzərdə tutulduqda MZHƏD maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edirlər.

MZHƏD maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə təqdim edilir və yenidən ölçülmə zamanı yaranan mənfəət və zərər məbləğləri müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Mənfəət və zərər hesabında tanınan xalis mənfəət və ya zərəmə maliyyə öhdəliyi üzrə ödənilən bütün faizlər daxildir və bu məbləğ məcmu gəlir hesabında “digər gəlirlər/(zərərlər)” bəndində öz əksini tapır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər

Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər qarşı tərəflərin pul və ya digər bənzər aktivlərin Qrupa ötürülməsi zamanı tanınır. Qeyri-törəmə öhdəliklər amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

Əgər Qrup öz borcunu satın alırsa, bu öhdəlik maliyyə vəziyyəti hesabatından silinir və ödənilən vəsaitlə öhdəliyin qalıq dəyəri arasında olan fərq mənfəət və zərər hesablarında müvafiq olaraq öhdəliklərin vaxtından tez icra edilməsinin nəticəsi kimi təqdim edilir.

Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər

Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər fərdi müştərilərin, dövlət və özəl müəssisələrinin vəsaitlərini təmsil edir və amortizasiya olunmuş ilkin dəyər ilə tanınır.

Təkrarsığorta əməliyyatlarından yaranan kreditör borcları

Sığorta əməliyyatlarından yaranan kreditör borclarına xarici təkrarsığortaya ödəniləcək cari mükafatlar daxildir. Təkrarsığorta üzrə debitor borcları və kreditör borcları əvəzləşdirmə üçün qanuni hüququ və Qrupun xalis və ya eyni zamanda hesablaşmaq niyyəti olduğu halda əvəzləşdirilir. Ödəniləcək sığorta vəsaitləri ilkin istənilən birbaşa əməliyyat xərcləri üstəgəl verilən vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə qeydə alınır və daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərdə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tanınır.

Öhdəliyin adekvatlığı testi

Qrup sığorta öhdəliklərinin hesablanmış gələcək pul vəsaitləri üzrə adekvatlığını təmin etmək üçün hər bir hesabat dövründə öhdəliyin adekvatlıq testindən istifadə edir. Bu test hesablama üçün ən yaxşı ehtimalları istifadə edərək öhdəliyin balans dəyərini gələcək pul vəsaitlərinin (o cümlədən mükafatlar, iddialar, xərclər, investisiya gəliri və digər maddələr) diskontlaşdırılmış proqnozları ilə müqayisə etməklə yerinə yetirilir.

Öhdəlikdə (yəni sığorta öhdəliklərinin balans dəyəri gələcəkdə əldə edilməsi gözlənilən pul vəsaitlərindən azdırsa) çatışmazlıq aşkar olunarsa, bu çatışmazlıq tam təmin olunur. Çatışmazlıq mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeyd olunur.

Maliyyə zəmanəti müqavilələri

Təqdim edən tərəfin, əvvəlcədən razılaşdırılmış kreditörün müvafiq kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olaraq borcunu ödəyə bilməməsi nəticəsində qarşı tərəfin məruz qaldığı zərərləri qarşılamaq məqsədi ilə qarşı tərəfə edəcəyi ödənişləri nəzərdə tutan müqaviləyə maliyyə zəmanəti müqaviləsi deyilir.

Qrup tərəfindən təqdim edilən maliyyə zəmanəti müqavilələri ilkin olaraq ədalətli dəyərində tanınır və növbəti dövrlərdə, əgər əvvəlcədən xüsusilə MZHƏD şəklində planlaşdırılmayıbsa, aşağıda göstərilənlərdən hansı daha yüksək olarsa o məbləğdə ölçülür:

- BMUS 37 “Ehtiyatlar, Şərti Öhdəliklər və Şərti Aktivlər” standartının tələblərinə uyğun olaraq müqavilə öhdəliyinin məbləği; və ya
- Gəlirlərin tanınması siyasətinə müvafiq şəkildə ilkin olaraq tanınmış məbləğ çıxılsın hər hansı məcmu amortizasiya məbləği.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Qrup icarədar qismində

Əməliyyat icarəsi ödənişləri icarə olunan əmlakdan iqtisadi faydanın istehlak edildiyi vaxt müddətində başqa sistematik əsasın daha məqsədəuyğun olduğu halı istisna etməklə icarə müddəti boyu birbaşa xərc kimi tanınır. Əməliyyat icarəsindən yaranan şərti icarə haqqları baş verdiyi müddətdə xərc kimi tanınır.

İcarə stimullarının əməliyyat haqqında daxil olduğu halda belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimulların ümumi faydası kirayə verilən əmlakdan iqtisadi faydanın istehlak edildiyi vaxt çərçivəsinə başqa sistematik əsasın daha məqsədəuyğun olduğu hal istisna olmaqla birbaşa icarə xərcinin azalması kimi tanınır.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılanması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Ehtiyatlar, şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır amma bu öhdəliklərlə bağlı pul vəsaitlərinin ödənilməsinin ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır amma belə aktivlərlə bağlı iqtisadi mənfəətlərin alınması ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi

Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verilir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Əmlak və avadanlıq

Əmlak və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və ehtimal edilən dəyər azalmaları üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tarixi dəyəri ilə tanınır.

Köhnəlmə və amortizasiya əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərində onların faydalı iqtisadi ömrü nəzərə alınmaqla hesablanmış dərəcələrdən istifadə etməklə tətbiq edilir. Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq aşağıdakı dərəcələrdə tətbiq edilir:

Mebel və avadanlıq	25%
Kompüterlər	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
İcarə mülkiyyətinin təkmilləşdirilməsi	10-20%
Digər avadanlıqlar	20-25%

Mülkiyyətdə olan topraq amortizasiya olunmur.

Silindikdə, satıldıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər

Müəyyən istismar ömrü olan ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin maya dəyəri ilə uçotda qeyd edilir. Köhnəlmə aktivin təxmin edilən faydalı istismar ömrü ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə uçotda tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar ömrü və köhnəlmə metodu perspektiv əsaslarla uçota alınan təxminlərdəki hər hansı dəyişikliklərin təsiri nəzərə alınmaqla hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdan silindikdə, yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qrup maddi və istismar ömrü müəyyən olunmuş qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməyə məruz qalaraq qiymətlərinin düşüb – düşmədiyini müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən hər hansı hallar mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmi müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır. Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərini hesablamaq mümkün olmazsa, Qrup belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər qrupunun bərpa dəyərini müəyyən edir. Aktivin yerləşdirilməsinə müvafiq və ardıcılığı gözlənilən əsaslar müəyyən edildiyi hallarda, korporativ aktivlər, həmçinin, fərdi gəlir gətirən aktivlər qrupunda yerləşdirilə bilər yaxud, başqa cür, müvafiq qaydada və ardıcılığı gözlənilməklə yerləşdirilmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər qrupunda yer alır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və istifadə üçün hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azından ildə bir dəfə və ya dəyərsizləşmə əlaməti olduqda dəyərsizləşmə üzrə yoxlamadan keçirilməlidir.

Bərpa dəyəri ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərlərini çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək dövrlərin pul axınları pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul axınları ilə bağlı təxminlərə düzəliş edilməmiş aktiv üçün səciyyəvi olan risklərin hazırkı bazar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərinə diskontlaşdırılır.

Aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Dəyərsizləşmə zərərinin yenidən qiymətləndirmədən irəli gələn azalma kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv uçotda yenidənqiymətləndirilmiş dəyərdə əks olunmayana qədər, belə zərər dərhal mənfəət və zərər hesabında tanınır.

Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləşdirilərsə, aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) balans dəyəri hesablanmasına düzəliş verilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin (yaxud gəlir gətirən aktivlər qrupunun) dəyərsizləşmənin tanınmadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin yenidənqiymətləndirmədən irəli gələn artım kimi hesab edildiyi hal olaraq müvafiq aktiv yenidənqiymətləndirilmiş dəyərlə uçotda əks edilməyənə qədər, belə zərərin əvəzləşdirilməsi dərhal mənfəət və zərər hesabında tanınır.

İnvestisiya əmlakı

Torpaq sahəsindən ibarət olan investisiya əmlakı kapital dəyərini artırılması üçün nəzərdə tutulur. İnvestisiya əmlakı əməliyyat xərcləri daxil olmaqla ilkin dəyərlə ölçülür. İlkin tanınmadan sonra investisiya əmlakı ehtimal olunan zərər çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeyd edilir. Dəyərsizləşmə aktivlərin faydalı istismar müddətinə bərabər hissələrə bölünməklə hesablanır ki, bu da 14 ildir.

İnvestisiya əmlakı satılaraq hesabdan silindikdə yaxud belə əmlak mütəmadi olaraq istismardan çıxarıldıqda və onun satılmasından iqtisadi mənfəətin əldə olunması güman edilmədikdə investisiya əmlakının tanınması dayandırılır. Əmlakın tanınmasının dayandırılmasından irəli gələn hər hansı gəlir yaxud zərər (əmlakın xalis satış gəliri ilə onun balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən olunmuş) onun tanınmasının dayandırıldığı dövrdə mənfəət və zərər hesabına əlavə edilir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Müsadirə edilmiş aktivlər

Qrup məqsədamüvafiq hesab edildiyi hallarda müştərilərin öhdəlikləri müqabilində girov alır. Girov adətən müştəri əmlakının həbs olunmasını nəzərdə tutur və Qrupa müştərinin həm cari, həm də gələcək öhdəlikləri ilə əlaqədar əmlaka qarşı iddianın irəli sürülməsi üçün əsas yaradır.

Müsadirə edilmiş girov ya balans dəyəri, ya da ədalətli dəyərindən satış üçün olan xərclər çıxılmaqla ölçülür.

Vergi qanunvericiliyi

Vergi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Bankın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

28 oktyabr, 2008-ci il tarixində “Bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitalizasiyasının artırılmasının stimullaşdırılması” qanunu qəbul edilmişdir. Bu qanuna müvafiq olaraq bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin mənfəətinin bir hissəsi onların nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldiləcək və bu məbləğdən 1 yanvar, 2009-cu il tarixindən 31 dekabr 2011-ci il tarixinədək üç il müddətində mənfəət vergisi hesablanmayacaq.

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman öhdəlik üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivləri isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivin reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivləri və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Bankın cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

Nizamnamə kapitalı

Adi səhmlər capital olaraq təsnif edilir. Adi səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclər bütün vergi təsirləri istisna olmaqla kapitaldan tutulma kimi tanınır. Adi səhmlər üzrə dividendlər elan olunduqları dövrdə azalma kimi tanınır.

Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə elan edilən dividendlər isə, BMUS 10 “Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr” standartına uyğun olaraq hesabat tarixindən sonrakı dövrdə baş vermiş hadisələr kimi təqdim edilir.

Yenidən qazanılmış kapital alətləri (xəzinə əşhmləri) dəyərdə tanınır və kapitaldan çıxılır.

Qrupun öz kapital alətlərinin alışı, satışı, buraxılması və ya ləğv edilməsi üzrə mənfəət və zərər hesabatında heç bir gəlir və ya zərər qeydə alınmır.

Xarici valyutalar

Qrupun hər fərdi müəssisəsinin maliyyə hesabatları hazırlanarkən, müəssisənin əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş monetar müddələrin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyən olunduğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-monetar müddələrin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin 20 müəyyənləşdirildiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. İlk dəfə ilə xarici valyutada ölçülmüş qeyri-monetar müddələrin valyuta mövqeyi təkrar qiymətləndirilir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Qrup tərəfindən istifadə edilən hesabat tarixinə valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	0.7845	0.7850
AZN/ 1 Avro	1.0780	1.0377
AZN/ 1 İngilis funt serlinqi	1.2927	1.2694
AZN/ 1 Rusiya rublu	0.0241	0.0258

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

Mühüm mühasibat uçotu mülahizələri və qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri

Qrupun mühasibat qaydalarını tətbiq edərkən, Qrup rəhbərliyindən digər mənbələrdən əldə edilməsi üçün hazır olmayan aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində dair mülahizələr, hesablamalar və təxminlərin irəli sürülməsi tələb olunur. Hesablamalar və əlaqədar təxminlər keçmiş təcrübəyə və müvafiq hesab edilən digər amillərə əsaslanır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Təxminlər və əsas götürülən fərziyyələr davamlı qaydada təhlil edilir. Mühasibat təxminlərinə olan düzəlişlər, belə düzəliş yalnız onun baş verdiyi dövrə təsir göstərdikdə həmin dövrdə, cari və gələcək dövrlərə təsir göstərdikdə isə, düzəlişin baş verdiyi və gələcək dövrdə tanınır.

Qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri

Aşağıda gələcək dövrlərə aid əsas fərziyyələr və hesabat dövrünün sonuna qeyri-müəyyən təxminlərin əsas mənbələri göstərilir ki, bu da növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsi riskini daşıyır.

Kreditlər və debitor borclarının dəyərsizləşməsi

Qrup dəyərsizləşməni müəyyən etmək məqsədilə kreditlər və debitor borclarını mütəmadi olaraq nəzərdən keçirir. Qrupun kreditlər və debitor borcları portfelində baş vermiş dəyərsizləşmə üzrə zərərin tanınması üçün kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaradılır. Qrup kreditlər və debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara dair mühasibat təxminlərini qeyri-müəyyən hesab edir, ona görə ki, (i) onlar gələcək defolt dərəcələri barədə fərziyyələrin, eləcə də dəyərsizləşmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı potensial itkilərin yaxın keçmişdəki fəaliyyət nəticələrinə əsaslanması səbəbindən dəyişikliklərə çox məruz qalır və (ii) Qrupun hesabladığı zərər ilə faktiki zərər arasında hər hansı əhəmiyyətli fərq müqabilində ondan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək ehtiyatların qeyd edilməsi tələb oluna bilər.

Borcalanlar maliyyə çətinlikləri ilə üzləşdikdə və belə borcalanlara dair tarixi məlumat mənbələri az sayda olduqda, Qrup hər hansı dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləğini hesablamaq üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir. Eyni ilə, Qrup keçmiş fəaliyyət nəticələri, keçmiş müştəri davranışı, qrup daxilində borcalanın ödəniş etmə vəziyyətindəki mənfi dəyişiklikləri göstərən müşahidə oluna bilən məlumatlar, eləcə də Qrup daxilində aktiv üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməməsi halları ilə əlaqəli olan ölkə və yerli iqtisadi şəraitlərinə əsaslanmaqla gələcək pul axınlarındakı dəyişiklikləri hesablayır. Rəhbərlik kredit riski ilə səciyyələnən aktivlər halında əvvəllər baş vermiş zərər üzrə keçmiş təcrübəyə və kreditlər qrupunda olduğu kimi dəyərsizləşməyə dəlalət edən obyektiv sübutlara əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Qrup tarixi məlumatlarda əksini tapmamış hazırkı şəraitlərin qeyd edilməsi məqsədilə kreditlər qrupu üzrə müşahidə oluna bilən məlumatlara düzəliş etmək üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat müddəasının daxil edilməsi mövcud iqtisadi və siyasi şəraitlərə əsasən müəyyən olunmuşdur. Qrup Azərbaycan Respublikasında belə şəraitlərdə hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini və belə dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara necə təsir göstərəcəyini qabaqcadan söyləmək iqtidarında deyil.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ (DAVAMI)

ARMB-nın iqtisadi normativləri ilə yanaşı, Bankın maliyyə aktivinin dəyərsizləşdiyini müəyyən edərkən nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtında ödənmə statusu və müvafiq olduqda, əlaqədar girovun realizə edilə bilməsidir. Dəyərsizləşmənin baş tutduğuna dair obyektiv dəlilin olduğunu müəyyən etmək üçün aşağıdakı əsas meyarlar da həmçinin istifadə edilir:

- Müştərinin biznes modelinin həyat qabiliyyəti və onun maliyyə çətinliklərindən adlayaraq uğurla ticarət etmək, borc öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər nağd pul axını yaratmaq potensialı;
- Qiymətli kağızların (və digər kredit kompensasiyalarının) realizasiya qiyməti və sahibliyin uğurla qaytarıla bilmək ehtimalı;
- Borc məbləğinin bərpasına cəlb edilmiş hər hansı xərcin saxlanması ehtimalı;
- Borclu haqqında banka məlum olan maliyyə məlumatına görə, borclu əsaslı maliyyə çətinliklərindən əziyyət çəkir;
- Borclu müflislik və ya maliyyə baxımından yenidən təşkilatlanma haqqında düşünür;
- Borcluya təsir edən beynəlxalq və ya yerli iqtisadi şərtlər nəticəsində, ödəmə statusunda mənfi dəyişiklik yaranıb.

Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi

30 sayılı qeyddə izah edildiyi kimi, Bank müəyyən növlü maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini hesablamaq üçün müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan giriş məlumatlarından ibarət qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir. 30 sayılı qeyddə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyənləşdirilməsində tətbiq edilən əsas fərziyyələrə dair müfəssəl məlumat, eləcə də belə fərziyyələr üzrə həssaslıq təhlilinin təfərrüatları göstərilir. Rəhbərlik hesab edir ki, tətbiq olunan seçilmiş qiymətləndirmə üsulları və fərziyyələr maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün məqsədə uyğundur.

Əmlak və avadanlığın faydalı istismar müddəti

Qrup hər hesabat ilinin sonunda əmlak və avadanlığın hesablanmış faydalı istismar ömrünü nəzərdən keçirir.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin bərpa oluna bilməsi

Təxirə salınmış vergi tamamilə istifadə olunacağı ehtimal yüksək olduğu üçün qrup rəhbərliyi hesabat tarixində təxirə salınmış vergi aktivlərinə qarşı qiymətləndirmə ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac olmadığına əmindir.

Sığorta əməliyyatları, zəmanətlər və digər öhdəliklər üzrə ehtiyat

Sığorta əməliyyatları üzrə ehtiyat, zəmanətlər və digər öhdəliklərə aid olan mühasibat uçotu təxminləri və mülahizələr mühüm rəhbərlik mühakiməsi sahəsidir. Belə ki, ehtiyatın fərdi və kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunan yanaşma vaxtaşırı dəyişdirilə bilər və Qrupun əməliyyatlarının nəticəsinə mühüm təsir göstərə bilər.

Sığorta əməliyyatları, zəmanət və digər öhdəliklər üzrə ehtiyatın dəyərini müəyyən etmək məqsədilə Qrup yığılmış statistik məlumatlara əsasən tarixi təhlil aparır. Gələcək zərərlərin dəyəri əvvəlki dövrlər ərzində Qrupun faktiki zərərinin təhlilinə əsasən hesablanmışdır.

3. 2013-CÜ İLDƏ QÜVVƏDƏ OLAN STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ DÜZƏLIŞLƏR

1 yanvar 2013-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan uçot dövrlərinə tətbiq edilən və Şirkət tərəfindən qəbul edilmiş aşağıdakı müvafiq yenidən baxılmalar və mövcud standartlara düzəlişlər Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən buraxılmışdır:

Standartın nömrəsi	Adı	Qüvvəyə minmə tarixi
1 saylı MUBS	Maliyyə hesabatlarının təqdimatı – Düzəliş	1 iyul 2012-ci il
19 saylı MUBS	İşçilərin mükafatlandırılması – 2011-ci ildə yenidən baxılıb	1 yanvar 2013-cü il
27 saylı MUBS	Fərdi maliyyə hesabatları – 2011-ci ildə yenidən baxılıb	1 yanvar 2013-cü il
28 saylı MUBS	Asılı təsərrüfat cəmiyyətlərinə investisiya qoyuluşları – 2011-ci ildə yenidən baxılıb	1 yanvar 2013-cü il
7 saylı MHBS	Maliyyə alətləri: məlumatların açıqlanması – düzəliş	1 yanvar 2013-cü il
10 saylı MHBS	Konsolidı edilmiş maliyyə hesabatları – yeni və düzəliş	1 yanvar 2013-cü il
12 saylı MHBS	Digər müəssisələrdə iştirak paylarının açıqlanması – yeni və düzəliş	1 yanvar 2013-cü il
13 saylı MHBS	Ədalətli dəyərin ölçülməsi – yeni	1 yanvar 2013-cü il

2009 – 2011-ci illərdə illik təkmilləşdirmələr

1 saylı MUBS	Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı - Düzəliş	1 yanvar 2013-cü il
16 saylı MUBS	Əsas vəsaitlər – Düzəliş	1 yanvar 2013-cü il
32 saylı MUBS	Maliyyə alətləri: Təqdimat – Düzəliş	1 yanvar 2013-cü il

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

4. QÜVVƏYƏ MINMƏMİŞ VƏ QRUP TƏRƏFİNDƏN TƏTBİQ OLUNMAYAN QÜVVƏDƏ OLAN STANDARTLARA AID OLAN STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ DÜZƏLIŞLƏR

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixə dərc olunmuş, lakin qüvvəyə minməmiş aşağıdakı standartlar, şərtlər və mövcud standartlara düzəlişlər Bank tərəfindən hələ qəbul edilməmişdir:

Standartın nömrəsi	Adı	Qüvvəyə minmə tarixi
32 sayılı MUBS	Maliyyə alətləri: Təqdimat – Düzəliş	1 Yanvar 2014-cü il
36 sayılı MUBS	Aktivlərin dəyərdən düşməsi – Düzəliş	1 Yanvar 2014-cü il
39 sayılı MUBS	Maliyyə aləti: Tanınma və qiymətləndirmə - Düzəliş	1 Yanvar 2014-cü il
10, 12 sayılı MHBS və 27 sayılı MUBS	Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, Digər müəssisələrdə iştirak Paylarının açıqlanması və Fərdi maliyyə hesabatları” – Düzəlişlər	1 Yanvar 2014-cü il
MUBS 21	Yığılma – Yeni	1 Yanvar 2014-cü il
19 sayılı MUBS	İşçilərin mükafatlandırılması – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
9 sayılı MHBS	Maliyyə alətləri – Yeni və Düzəliş	Qeyri - müəyyən
<u>2010 – 2012-ci illərdə illik təkmilləşdirmələr</u>		
2 sayılı MHBS	Pay alətləri əsasında ödəmə – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
3 sayılı MHBS	Müəssisələrin birləşməsi – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
8 sayılı MHBS	Əməliyyat seqmentləri – Düzəliş	
13 sayılı MHBS	Ədalətli dəyərin ölçülməsi – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
16 sayılı MUBS	Əsas vəsaitlər – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
24 sayılı MUBS	Əlaqəli tərəflə bağlı açıqlamalar – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
38 sayılı MUBS	Qeyri-maddi aktivlər – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
<u>2011 – 2013-ci illərdə illik təkmilləşdirmələr</u>		
1 sayılı MHBS	Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
3 sayılı MHBS	Müəssisələrin birləşməsi – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il
13 sayılı MHBS	Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi – Düzəliş	1 İyul 2014-cü il

4. QÜVVƏYƏ MINMƏMİŞ VƏ QRUP TƏRƏFİNDƏN TƏTBİQ OLUNMAYAN QÜVVƏDƏ OLAN STANDARTLARA AID OLAN STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ DÜZƏLİSLƏR (DAVAMI)

MUBS 32 Maliyyə Alətləri: Təqdimat – düzəliş (1 yanvar 2014-ci il tarixindən etibarən və daha sonrakı hesabat dövrləri üçün etibarlıdır)

Düzəlişdə əsas məqsəd maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi ilə bağlı aşağıda göstərilən iki sahədə BMS 32-nin tətbiqində uyğunsuzluqları aradan qaldırmaq üçün təlimatın əlavə edilməsidir:

- “hazırda qarşılıqlı əvəzləşdirmə üçün hüquqi qüvvəsi vardır” anlayışı
- Umumi məbləğlə qarşılıqlı əvəzləşdirmə bəzi hallarda xalis əvəzləşdirməyə bərabər hesab edilə bilər.

Tələb olunan açıqlamalar retrospektiv tətbiq olunmalıdır.

36 sayılı MUBS "Aktivlərin dəyərdən düşməsi" – Düzəliş (1 yanvar 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan uçot dövrünə tətbiq edilir)

Düzəlişlər aktivlərin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin bərpa oluna bilən məbləğin açıqlanmalı olan, tələb olunan açıqlamaları izah etməli olan və bərpa oluna bilən məbləğ (xaric etmə xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyərə əsaslanan) diskontlaşdırılmış dəyər metodundan istifadə etməklə müəyyən olunan dəyərsizləşmənin (və ya qaytarmaların) müəyyən edilməsində istifadə olunan diskont dərəcəsini açıqlamaq üçün dəqiq tələbi təqdim etməli olan halları azaldır.

39 sayılı MUBS “Maliyyə aləti: Tanınma və qiymətləndirmə” – Düzəliş (1 yanvar 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan uçot dövrünə tətbiq edilən)

Düzəlişlər hedcinq aləti kimi təsnif edilmiş törəmə alətlərinin yeniliyi müəyyən meyarlara cavab verdiyi halda dayandırılan hedcinqin uçotundan azad edir. Yenilik göstərir ki, törəmə aləti üzrə ilkin tərəflər bir və ya bir neçə klirinq üzrə qarşı-tərəflərin ilkin qarşı-tərəfi əvəz etməklə hər bir tərəf üçün yeni qarşı-tərəfə çevriləcəyinə dair razılığa gəliblər. Düzəlişləri tətbiq etmək və hedcinqin uçota alınmasını davam etdirmək məqsədilə mərkəzi qarşı-tərəfə yenilik qanunların və ya qaydaların nəticəsində və ya qanunların və ya qaydaların təqdim edilməsi ilə baş verməlidir.

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri” – Yeni və Düzəliş (tətbiq ediləcək dövr müəyyən edilməyib)

MUBSK-un məqsədi “Maliyyə alətləri: Tanınma və qiymətləndirmə” adlı 39 sayılı MUBS-u tam olaraq 9 sayılı MHBS ilə əvəz etməkdir. İndiyədək maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınması, təsnifatı, qiymətləndirilməsi və tanınmanın dayandırılması ilə bağlı olan fəsillər buraxılmışdır. Bundan sonra, 9 sayılı MHBS hedcinqin uçota alınmasını riskin idarə edilməsinə daha da yaxınlaşdıran hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. Tələblər həmçinin hedcinqin uçotuna dair daha çox prinsiplərə əsaslanan yanaşmanı formalaşdırır və 39 sayılı MUBS-da hedcinqin uçotu modelində uyğunsuzluqlara və çatışmazlıqlara müraciət edir.

4. QÜVVƏYƏ MINMƏMİŞ VƏ QRUP TƏRƏFİNDƏN TƏTBİQ OLUNMAYAN QÜVVƏDƏ OLAN STANDARTLARA AID OLAN STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ DÜZƏLİŞLƏR (DAVAMI)

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri” – Yeni və Düzəliş (tətbiq ediləcək dövr müəyyən edilməyib) (davamı)

9 sayılı MHBS-na Məhdudlaşdırılmış Düzəlişlər layihəsinin hissəsi olaraq 2013-cü ilin noyabr ayında keçirilən şura iclasında MUBSK 9 sayılı MHBS-nin icbari qüvvəyə minmə tarixini təxirə salmağı qərara alır. MUBSK razılığa gəlmişdir ki, icbari qüvvəyə minmə tarixi 1 yanvar 2015-ci il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan uçot dövrünü əhatə etməməlidir və dəyərsizləşmə, təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə tələbləri başa çatdırılmayana qədər açıq saxlanılmalıdır. Bu qərarlar və 9 sayılı MHBS-na edilməsi təklif olunan dəyişikliklər nəticəsində aralıq təlimat dəyişdiriləcək. Erkən tətbiq etmə üçün hələ də 9 sayılı MHBS mövcuddur.

Rəhbərlik 9 sayılı MHBS-ni başa çatdırılmayanadək və onun ümumi təsiri qiymətləndirilməyənədək bu standartı tətbiq etməyi planlaşdırmır.

İllik təkmilləşmələr 2010-2012

13 sayılı BMHS “Ədalətli dəyərin ölçülməsi” – Düzəlişlər (1 iyul 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan dövrə tətbiq edilən)

Düzəlişlərdə 13 sayılı MHBS-nin və “Maliyyə alətləri: Tanınma və Qiymətləndirmə” adlı 39 sayılı MUBS və “Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS-nə sonrakı düzəlişlərin buraxılması diskontlaşmanın təsiri əhəmiyyətsiz olduğu halda hesab fakturada diskontlaşma olmadan müəyyən edilmiş faiz dərəcəsi olmayan məbləğ qısa-müddətli debitor borcları və kreditor borclarını qiymətləndirmək qabiliyyətini ləğv etmədiyini izah edir.

16 sayılı MUBS “Əsas vəsaitlər” – Düzəlişlər (1 iyul 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan dövrə tətbiq edilən)

Düzəlişlər əsas vəsaitlərin maddəsi təkrar qiymətləndirildikdə məcmu dəyərsizləşmənin uçotunda qəbul edilmiş uyğunsuzluqları ləğv edir. Düzəliş edilmiş tələblərdə ümumi balans dəyərində aktivin balans dəyərinin yenidən qiymətləndirilməsinə uyğun gələn tərzdə düzəliş edilməsini və məcmu dəyərsizləşmənin məcmu dəyərsizləşmə zərərini nəzərə aldıqdan sonra ümumi balans dəyəri və balans dəyəri arasında fərqin olmasını izah edir. Müəssisə düzəlişləri ilk dəfə tətbiq edildiyi illik dövrdə və birbaşa əvvəlcədən gələn illik dövrdə tanınan bütün yenidən qiymətləndirilmələrə tətbiq etməlidirlər.

24 sayılı MUBS “Əlaqəli tərəflə bağlı açıqlamalar” – Düzəlişlər (1 iyul 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan dövrə tətbiq edilən)

Bu düzəlişlərdə hesabat verən müəssisəyə ali rəhbər heyətinə xidmətləri göstərən rəhbər müəssisənin hesabat verən müəssisənin əlaqəli tərəfi olmasını izah edir. Nəticədə, hesabat verən müəssisə əsas rəhbər heyətə xidmətləri göstərdiyinə görə rəhbər müəssisəyə xidmət üçün ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğləri əlaqəli tərəflə əməliyyatlar kimi açıqlamalıdır. Lakin, bu kimi kompensasiyanın komponentlərinin açıqlanması tələb olunmur.

4. QÜVVƏYƏ MINMƏMİŞ VƏ QRUP TƏRƏFİNDƏN TƏTBİQ OLUNMAYAN QÜVVƏDƏ OLAN STANDARTLARA AID OLAN STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ DÜZƏLİŞLƏR (DAVAMI)

38 sayılı MUBS “Qeyri-maddi aktivlər” – Düzəlişlər (1 iyul 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan dövrə tətbiq edilən)

Dəyişikliklər qeyri-maddi aktiv yenidən qiymətləndirdikdə hesablanmış amortizasiyanın uçota alınmasında anlaşılan ziddiyyətlər çıxarılmışdır. Əlavə edilmiş tələblər ümumi balans dəyərinə, aktivin balans dəyərinin yenidən qiymətləndirilməsi qaydasına müvafiq düzəliş verilməsini və hesablanmış amortizasiya hesablanmış dəyərsizləşdirmə üzrə zərəri nəzərə alaraq ümumi balans dəyərini və balans dəyin fərqini təşkil etdiyini izah edir.

Şirkət dəyişikliklərin ilk tətbiq edilməsi illik dövründə və təxirsiz əvvəlki illik dövrdə bütün tanınan yenidənqiymətləndirmələrə dəyişikləri tətbiq etməlidir.

İllik təkmilləşmələr 2011-2013

13 sayılı MHBS “Ədalətli dəyərin ölçülməsi” – Düzəlişlər (1 iyul 2014-cü il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan dövrə tətbiq edilən)

Düzəlişlərdə 13 sayılı MHBS-nin və “Maliyyə alətləri: Tanınma və Qiymətləndirmə” adlı 39 sayılı MUBS və “Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS-nə sonrakı düzəlişlərin buraxılması diskontlaşmanın təsiri əhəmiyyətsiz olduğu halda hesab fakturada diskontlaşma olmadan müəyyən edilmiş faiz dərəcəsi olmayan məbləğ qısa-müddətli debitor borcları və kreditor borclarını qiymətləndirmək qabiliyyətini ləğv etmədiyini izah edir.

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

5. XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	9,334,506	12,627,402
Banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə faiz gəlirləri	6,259,568	1,374,280
Lizinq əməliyyatları üzrə faizlər	80,282	199,223
Cəmi faiz gəlirləri	15,674,356	14,200,905
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş ilkin dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Banklar və dövlət qurumlarından alınmış kreditlər üzrə faiz	(2,788,454)	(1,961,740)
Müştərilən depozitləri üzrə faizlər	(3,358,772)	(2,734,431)
Amortizasiya olunmuş dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	(6,147,226)	(4,696,171)
Faiz gəliri yaradan aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar bərpa edilməmişdən/(təmin olunmamışdan) əvvəl xalis faiz gəliri	9,527,130	9,504,734

6. EHTİMAL EDİLƏN ZƏRƏR ÜÇÜN EHTİYATLAR, DİGƏR EHTİYATLAR

Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatların hərəkəti aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	Müsadirə edilmiş aktivlər (yenidən hesablanmış)	Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (yenidən hesablanmış)	Cəmi (yenidən hesablanmış)
31 dekabr 2011-ci il	(572,326)	(8,920,594)	(9,492,920)
Ehtiyat tutulmaları	(2,843,082)	(699,058)	(3,542,140)
31 dekabr 2012-ci il	(3,415,408)	(9,619,652)	(13,035,060)
Ehtiyat tutulmalarının bərpası	1,208,512	1,040,368	2,248,880
31 dekabr 2013-ci il	(2,206,896)	(8,579,284)	(10,786,180)

Digər ehtiyatlarda pul vəsaitlərinin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Qazanılmamış mükafatlar, təkrarsığorta çıxılmaqla	Sığorta əməliyyatları, təkrarsığorta çıxılmaqla	Cəmi
31 dekabr 2011-ci il	(639,895)	(343,661)	(983,556)
Ehtiyat tutulmalarının bərpası/(ehtiyat tutulmaları)	(1,293,748)	(1,194,438)	(2,488,186)
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində silinmələr	1,933,643	1,538,099	3,471,742
31 dekabr 2012-ci il	-	-	-
Ehtiyat tutulmalarının bərpası/(ehtiyat tutulmaları)	-	-	-
31 dekabr 2013-ci il	-	-	-

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

7. XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ XALIS GƏLİR

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis mənfəət aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Dilin əməliyyatı, xalis	1,096,612	756,466
Məzənnə fərqi, xalis	19,124	(97,372)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə cəmi xalis gəlir	1,115,736	659,094

8. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
Təkrarsığorta əməliyyatlarından daxil olan agentlik haqları	-	745,416
Sənədli əməliyyatlar	969,874	634,799
Plastik kartlar üzrə xidmətlər	866,775	546,879
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması üzrə əməliyyatlar	742,736	504,962
Hesablaşmalar	409,093	469,361
Digər əməliyyatlar	22,526	21,336
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	3,011,004	2,922,753
Haqq və komissiya xərcləri:		
Plastik kartlar üzrə xidmətlər	(498,068)	(559,770)
Sənədli əməliyyatlar	(80,295)	(83,096)
Nağd pul vəsaitlərinin çıxarılması üzrə əməliyyatlar	(8,802)	(34,234)
Hesablaşmalar	(13,959)	(25,174)
Xarici valyuta mübadiləsi üzrə əməliyyatlar	-	(5,478)
Digər əməliyyatlar	(4,494)	(4,680)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(605,618)	(712,432)

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

9. SİĞORTA MÜKAFATLARI VƏ İDDİALARIN TƏHLİLİ

31 dekabr 2012-ci il tarixində Bank Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC üzrə nəzarəti dayandırmışdır və bu səbəbdən by şirkəti 2013-cü ildə konsolidə etməmişdir

31 dekabr 2012-ci il tarixində bitmiş il üzrə sığorta mükafatları və iddiaların təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Yük daşımaları	Tikinti	Nəqliyyat vasitələri	Gəmi	Əmlak	Tibbi	Digər	Cəmi 2013-cü il
Ümumi hesablanmış sığorta mükafatları	2,337,691	559,612	2,189,884	-	1,026,682	716,533	517,236	7,347,638
Təkrarsığortaçılara ötürülmüş mükafatlar	<u>(1,171,451)</u>	<u>(543,704)</u>	<u>(249,756)</u>	<u>-</u>	<u>(793,601)</u>	<u>(12,264)</u>	<u>(234,139)</u>	<u>(3,004,915)</u>
Xalis hesablanmış mükafatlar	1,166,240	15,908	1,940,128	-	233,081	704,269	283,097	4,342,723
Qazanılmamış sığorta mükafatları üzrə ehtiyatlarda dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	<u>(9,820)</u>	<u>(28,495)</u>	<u>(1,219,751)</u>	<u>-</u>	<u>3,221</u>	<u>(53,548)</u>	<u>14,645</u>	<u>(1,293,748)</u>
Xalis qazanılmış sığorta mükafatları	<u>1,156,420</u>	<u>(12,587)</u>	<u>720,377</u>	<u>-</u>	<u>236,302</u>	<u>650,721</u>	<u>297,742</u>	<u>3,048,975</u>
Ödənilmiş ümumi iddialar	(194,129)	-	(177,420)	(200,273)	(24,322)	(1,057,401)	(83,781)	(1,737,326)
Ötürülmüş ümumi iddialar	<u>152,676</u>	<u>-</u>	<u>34,440</u>	<u>95,353</u>	<u>19,391</u>	<u>-</u>	<u>13,431</u>	<u>315,291</u>
Xalis ödənilmiş iddialar	(41,453)	-	(142,980)	(104,920)	(4,931)	(1,057,401)	(70,350)	(1,422,035)
Sığorta ehtiyatlarının təmin edilməsində dəyişiklik, təkrarsığorta çıxılmaqla	<u>(593,175)</u>	<u>-</u>	<u>(366,181)</u>	<u>-</u>	<u>205,810</u>	<u>(78,752)</u>	<u>(362,140)</u>	<u>(1,194,438)</u>
İddialarla bağlı xalis xərclər	<u>(634,628)</u>	<u>-</u>	<u>(509,161)</u>	<u>(104,920)</u>	<u>200,879</u>	<u>(1,136,153)</u>	<u>(432,490)</u>	<u>(2,616,473)</u>

10. BİZNESİN YENİDƏN TƏŞKİLİ NƏTİCƏSİNDƏ ZƏRƏR

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Anadolu Investment Kompani MMC-yə Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC-dəki 20% payı yerləşdirməyi qərarını almışdır. Biznesin yenidən təşkili nəticəsində, Qrup törəmə müəssisə üzərində nəzarəti itirdi və bölüşdürülməmiş 30% pay assosiasiya olunmuş müəssisəyə investisiya qoyuluşu olaraq uçota alınmışdır.

31 Dekabr 2012-ci il tarixdə başa çatan il üzrə biznesin yenidən təşkili 133,789 AZN məbləğində zərər ilə nəticələndi.

Törəmə müəssisələrdə payların silinməsindən daxil olan gəlir	1,632,000
Bölüşdürülməmiş payın ədalətli dəyəri	2,476,183
Silinmə tarixinə qədər törəmə müəssisənin xalis aktivləri	(8,253,942)
Silinmiş qeyri-nəzarət payı	4,011,970
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində zərər	(133,789)

Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC-nin silinmə tarixinə xalis aktivləri aşağıda kimi olmuşdur:

AKTİVLƏR

Pul və pul vəsaitləri	107,413
Banklardan alınacaq vəsaitlər	7,601,210
İşçilərə verilmiş kreditlər	162,840
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	2,520,200
Sığorta əməliyyatlarından yaranan debitor borcları	1,640,464
Əmlak və avadanlıq	196,427
Qeyri-maddi aktivlər	72,065
Təxirə salınmış vergi aktivləri	36,039
Digər aktivlər	597,419

CƏMİ AKTİVLƏR

12,934,077

ÖHDƏLİKLƏR

Sığorta əməliyyatlarından yaranan kreditor borcları	807,663
Digər öhdəliklər	3,872,472

CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR

4,680,135

SİLİNMƏ TARİXİNƏ XALIS AKTİVLƏR

8,253,942

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

11. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Əməkhaqları və işçilərə verilmiş mükafatlar	3,936,984	3,675,234
Köhnəlmə və amortizasiya	598,621	769,221
Əməliyyat lizinqi	798,023	667,356
Peşəkar xidmət haqları	958,451	539,922
Mühafizə xidmətləri	479,845	439,087
Reklam və marketinq işləri üzrə xərclər	104,083	337,192
Üzvlük xərcləri	45,804	334,793
Rabitə xərcləri	292,700	259,348
Ofis təchizatı	91,526	203,165
Proqram təminatı xərcləri	151,533	133,145
Təmir və istismar xərcləri	88,594	131,029
Nəqliyyat və səyahət	36,596	64,078
Kommunal xərclər	50,705	45,095
Bank tutulmaları	111,670	27,881
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	20,079	1,079
Sığorta xərcləri	47,169	-
Digər xərclər	139,914	272,146
Cəmi əməliyyat xərcləri	7,952,297	7,899,771

12. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Qrup cari mənfəət vergisi ödəmələrini və vergi bazalarını Qrupun fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq aktiv və öhdəliklərdə dəyərləndirir və əks etdirir və bu hesablamalar BMHS-dən fərqlənir.

Bəzi xərclərin vergi bazasının hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və bəzi gəlirlərin vergiyə təbə tutulmaması nəticəsində Qrupun daimi vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2013-ci il və 2012-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi xüsusilə fərqli şərtlərə və dəyişikliklərə başlanğıc verə bilər. Vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin şərhli vergi orqanlarının şərhli ilə uyğun olmazsa, vergi orqanları tərəfindən Qrupa maliyyə hesabatları üçün əlavə vergilər, cəzalar və faizlər təyin oluna bilər.

Təxirə salınmış müvəqqəti fərqlərə aşağıdakılar daxildir:

		31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Təxirə salınmış vergi aktivləri	(a)	75,275	175,867
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(b)	(716)	(300,006)
Təxirə salınmış xalis vergi aktivləri		74,559	(124,139)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi qalıqları üzrə ümumi hərəkət aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İlin əvvəlinə	(124,139)	39,513
Mənfəət və zərər hesablarına daxil edilmiş	198,698	(163,652)
İlin sonuna	74,559	(124,139)

Eyni vergi yurisdiksiyasında qalıqların əvələşdirilməsi nəzərə alınmadan il ərzində təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

12. MƏNFƏƏT VERGİSİ (DAVAMI)

a) Təxirə salınmış verhi aktivləri

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	215,785	879,335
Əmlak və avadnlıqlar	152,231	-
Digər öhdəliklər	-	-
Qeyri-maddi aktivlər	8,360	-
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	376,376	879,335
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Qazanılmamış mükafatlar üzrə ehtiyatlar, təkrarsığorta çıxılmaqla	-	-
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	-	-
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	376,376	879,335
Təxirə salınmış vergi aktivi	75,275	175,867

b) Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Əmlak və avadanlıqlar	-	22,985
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	399,820
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	-	422,805
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Assosiasiya olunmuş müəssisələr investisiya qoyuluşları	-	(28,185)
Müsadirə edilmiş aktivlər	(3,580)	(1,894,650)
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	(3,580)	(1,922,835)
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	(3,580)	(1,500,030)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(716)	(300,006)

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

12. MƏNFƏƏT VERGİSİ (DAVAMI)

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə effektiv faiz dərəcəsi üzləşdirilməsi aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə (Yenidən hesablanmış)
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir	6,949,096	1,510,141
20% (2012-ci ildə - 20%) məcburi vergi dərəcəsi ilə hesablanmış vergi	(1,389,819)	(302,028)
Daimi fərqlər üzrə vergi təsiri	337,614	(394,112)
Mənfəət vergisi xərci	(1,052,205)	(696,141)
Cari mənfəət vergisi xərci	(1,250,903)	(532,489)
Mənfəət və zərər hesablarına daxil edilmiş təxirə salınmış mənfəət vergisi xərci	198,698	(163,652)
Mənfəət vergisi xərci	(1,052,205)	(696,141)

13. SƏHM ÜZRƏ GƏLİR

Əsas və kapitala əlavə edilən hər səhm üzrə gəlirin hesablanmasında istifadə edilmiş gəlir və adi səhmlərin orta sayı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Bankın təsisçilərinə aid edilən xalis mənfəət	5,896,891	688,833
Qeyri nəzarət payına aid edilən xalis mənfəət (QNP)	-	125,167
Hər səhm üzrə əsas və kapitala əlavə edilə bilən gəlirin hesablanması üçün adi səhmlərin orta sayı (min ədəd)	154,241,758	133,244,932
Hər səhm üzrə gəlir - əsas və kapitala əlavə edilə bilən (AZN) – Bankın təsisçiləri	0.0382	0.0052
Hər səhm üzrə gəlir - əsas və kapitala əlavə edilə bilən (AZN) – QNP	-	0.0009

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

14. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKINDA YERLƏŞDİRİLMİŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Nağd pul	14,409,328	10,401,842
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	<u>16,610,238</u>	<u>18,124,541</u>
Cəmi pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	<u>31,019,566</u>	<u>28,526,383</u>

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında (ARMB) yerləşdirilmiş vəsaitlərə daxil edilmiş ARMB-də yerləşdirilən məcburi minimal ehtiyat depoziti 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 6,339,605 AZN və 2,135,213 AZN məhdud məbləğlərdən ibarət olmuşdur. ARMB Qrupa məcburi ehtiyatlar hesabını Azərbaycan İpoteka Fondundan təkrar maliyyələşdirilməyən ipoteka kreditləri məbləğində azaldılmasına icazə vermişdir. Bank müxbir hesablarındakı bütün vəsaitlərdən istifadə etmək hüququnu əldə edir, bu şərtlə ki, vəsaitlərin orta günlük qalığı 30 gün müddətində tələb olunan məcburi ehtiyat məbləğindən çox olsun.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat məqsədləri üçün pul və pul vəsaitləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Pul vəsaitləri və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	31,019,566	28,526,383
İlkin ödəniş müddəti 90 gündən artıq olmamaqla digər banklardan alınacaq vəsaitlər	<u>8,567,016</u>	<u>9,347,142</u>
	39,586,582	37,873,525
Çıxılsın: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş məcburi minimal ehtiyat depoziti	<u>(6,339,605)</u>	<u>(2,135,213)</u>
Cəmi pul və pul vəsaitləri	<u>33,246,977</u>	<u>35,738,312</u>

15. BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

Banklardan alınacaq vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Kreditlər və müddətli depozitlər	176,016,876	31,753,938
Müxbir hesablar	8,567,016	9,347,142
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	184,583,892	41,101,080

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə digər banklardan alınan vəsaitlərə daxil edilmiş hesablanmış faiz gəlirləri müvafiq olaraq 70,626 AZN və 68,938 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013 və 2012-ci il tarixlərinə Qrup fərdi riskə məruz qalma həddi Bank kapitalının 7% və 40%-dən çox olmaqla bir yerli bankdan alınmış 69,077,304 AZN və 16,170,216 AZN məbləğində qalıq vəsaitlərə malik olmuşdur.

16. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il (yenidən hesablanmış)	31 dekabr 2012-ci il (yenidən hesablanmış)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	121,659,150	90,895,486
Maliyyə lizinə xalis investisiya	108,534	1,038,996
	121,767,684	91,934,482
Çıxılın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(8,579,284)	(9,619,652)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	113,188,400	82,314,830

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə ehtimal olunan zərər üzrə hərəkətlər 6 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərə daxil edilmiş 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə hesablanmış faiz gəlirləri müvafiq olaraq 504,382 AZN və 1,357,906 AZN təşkil etmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə girovun ədalətli dəyəri deyil, növünə görə təhlil edilmiş müştərilərə verilmiş kreditlərin yekun balans dəyəri göstərilir:

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

16. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR (DAVAMI)

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Zəmanətlər əsasında təmin edilmiş kreditlər	42,001,276	46,063,529
Depozitlər əsasında təmin edilmiş kreditlər	53,723,521	18,136,741
Avadanlıqlar əsasında təmin edilmiş kreditlər	13,819,515	13,762,852
Daşınmaz əmlak əsasında təmin edilmiş kreditlər	10,482,610	10,219,260
Daşına bilən əmlak əsasında təmin edilmiş kreditlər	358,500	701,551
Qiymətli metallar əsasında təmin edilmiş kreditlər	66,378	249,154
Təminatlı kreditlər	1,315,884	2,801,395
	121,767,684	91,934,482
Çıxılın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(8,579,284)	(9,619,652)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	113,188,400	82,314,830

Aşağıdakı cədvəldə sənaye sektoru üzrə təhlil edilmiş müştərilərə kreditlərin yekun balans dəyərləri göstərilir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Sektorlar üzrə təhlil		
Fiziki şəxslər	49,093,939	52,230,784
İstehsal	38,214,023	17,710,440
Kənd təsərrüfatı	10,918,747	13,438,574
Ticarət və xidmət	22,361,004	4,087,158
Nəqliyyat və rabitə	874,888	3,075,103
Tikinti	305,083	1,827,106
Digər	-	22,128
	121,767,684	91,934,482
Çıxılın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(8,579,284)	(9,619,652)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	113,188,400	82,314,830

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

16. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR (DAVAMI)

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər aşağıdakı məhsullardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
İstehlak kreditləri	42,750,194	48,873,924
Plastik kartlar	2,136,762	1,770,825
Biznes kreditləri	3,061,772	661,620
İpoteka kreditləri	710,141	493,375
Avtomobil kreditləri	376,027	343,336
Mikro kreditlər	3,959	-
Kənd təsərrüfatı kreditləri	55,084	87,704
	49,093,939	52,230,784
Çıxılın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(3,403,075)	(3,941,723)
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	45,690,864	48,289,061

31 dekabr 2013-ci il tarixinə Qrup iki müştərisinə hər biri ayrılıqda Bank kapitalının 10%-i həcmindən çox olan 17,845,000 AZN məbləğində kredit ayırmışdır (2012-ci il: 10,025,833).

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə bütün kreditlər (portfelin müvafiq olaraq 100%-i həcmində) Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir ki, bu da bir ölkə daxilində əhəmiyyətli coğrafi təmərküzləşmənin bir göstəricisidir.

	31 dekabr 2013-ci il			31 dekabr 2012-ci il		
	Ehtiyatdan əvvəl qalıq dəyəri	Dəyərsizləş mə zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri	Ehtiyatdan əvvəl qalıq dəyəri	Dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri
Dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş fərdi qiymətləndirilən müştərilərə verilmiş kreditlər	6,716,961	(6,716,961)	-	4,143,461	(3,713,534)	429,927
Dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kollektiv qiymətləndirilən müştərilərə verilmiş kreditlər	61,320,322	(1,862,323)	59,457,999	69,625,723	(5,906,118)	63,719,605
Dəyərsizləşməyən kreditlər	53,730,401	-	53,730,401	18,165,298	-	18,165,298
Cəmi	121,767,684	(8,579,284)	113,188,400	91,934,482	(9,619,652)	82,314,830

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

16. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR (DAVAMI)

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyanın komponentləri aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Bir ildən az olmamaqla	115,783	1,092,382
Bir ildən beş ilə qədər	10,164	116,746
Minimum icarə ödənişləri	125,947	1,209,128
Çıxılsın: qazanılmamış maliyyə gəliri	(17,413)	(170,132)
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	108,534	1,038,996
Cari hissə	99,747	930,399
Uzun müddətli hissə	8,787	108,597
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	108,534	1,038,996

Qrupun maliyyə lizinqi üzrə investisiyaları icarədə olan aktivlərinə icarəyə verən tərəfindən verilən adla mühafizə olunur. Qrupun borcu olmadığı halda girovu satılmasına və təkrar girov qoyulmasına icarəyə verən tərəfindən icazə verilmir.

Lizinqin faiz dərəcəsi bütün lizinq müddəti üzrə müqavilənin bağlandığı tarixdə müəyyənləşdirilir. Müqavilədə nəzərdə tutulmuş orta effektiv faiz dərəcəsi təxminən 16%-dir (2012-ci il: 16%).

17. SATILABİLƏN İNVESTİSİYA QİYMƏTLİ KAĞIZLARI

Satılabilən investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Kapital qiymətli kağızları	2,147,980	2,147,980
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları	2,147,980	2,147,980

Kapital investisiyaları	İştirak payı, %	31 dekabr 2013-ci il	İştirak payı, %	31 dekabr 2013-ci il
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı – Gürcüstan SC	12.50	1,420,380	12.50	1,420,380
MilliKart MMC	12.40	607,600	12.40	607,600
Bakı Fond Birjası MMC	10.53	120,000	10.53	120,000
Cəmi satıla bilən investisiyalar		2,147,980		2,147,980

31 dekabr 2013-ci il tarixində başa çatmış il ərzində Qrup, Bakı Fond Birjası QSC-dən dividendlər almamışdır (2012-ci il: 10,800 AZN).

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

18. İNVESTİSİYA ƏMLAKI

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Xərc:		
İlin əvvəli	<u>513,400</u>	<u>513,400</u>
İlin sonu	<u>513,400</u>	<u>513,400</u>
Hesablanmış köhnəlmə:		
İlin əvvəli	(145,123)	(109,185)
İl üzrə tutulma	<u>(368,277)</u>	<u>(35,938)</u>
İlin sonu	<u>513,400</u>	<u>(145,123)</u>
Xalis qalıq dəyəri	<u><u>-</u></u>	<u><u>368,277</u></u>

19. ASSOSİASIYA OLUNMUŞ MÜƏSSİSƏLƏRƏ İNVESTİSIYA QOYULUŞLARI

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC	3,618,000	2,861,100
Cəmi assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşları	3,618,000	2,861,100

Qrupun assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	2013-ci il	2012-ci il
1 yanvar tarixinə qalıq dəyəri	2,861,100	-
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investiyasadan mənfəət payı	756,900	-
Törəmə müəssisələrin assosiasiya olunmuş müəssisələrə çevrilməsi ilə nəticələnmiş silinmələr	-	2,861,100
İlin sonuna qalıq dəyəri	3,618,000	2,861,100

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Qrupun əsas assosiasiya olunmuş müəssisələrində iştirak payı və həmin müəssisələrin cəmi aktivlər, öhdəliklər, gəlir və zərərlərini əhatə edən maliyyə göstəriciləri haqqında ümumi məlumat aşağıda əks etdirilir:

Adı	Cəmi aktivlər	Cəmi öhdəliklər	Gəlir	Mənfəət/(z ərər)	İştirak payı %	Qeydiyyat ölkəsi
Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC	23,758,000	11,698,000	11,294,000	2,523,000	30.0	Azərbaycan respublikası
Cəmi	23,758,000	11,698,000	11,294,000	2,523,000		

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Qrupun əsas assosiasiya olunmuş müəssisələrində iştirak payı və həmin müəssisələrin cəmi aktivlər, öhdəliklər, gəlir və zərərlərini əhatə edən maliyyə göstəriciləri haqqında ümumi məlumat aşağıda əks etdirilir:

Adı	Cəmi aktivlər	Cəmi öhdəliklər	Gəlir	Mənfəət/ (zərər)	İştirak payı %	Qeydiyyat ölkəsi
Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC	16,123,475	(7,869,533)	7,408,322	250,333	30.0	Azərbaycan Respublikası
Cəmi	16,123,475	(7,869,533)	7,408,322	250,333		

10 sayılı Qeyddə təsvir edildiyi kimi, biznesin yenidən təşkili nəticəsində, Qrup törəmə müəssisə üzərində nəzarəti itirdi və bölüşdürülməmiş pay assosiasiya olunmuş müəssisəyə investisiya qoyuluşu olaraq uçota alındı. Əməliyyat 2012-ci il tarixinin sonunda baş verdiyi üçün şirkət üzərində nəzarətdə dəyişiklikdən sonra əhəmiyyətli əməliyyatlar baş vermədiyi üçün törəmə müəssisələrin əməliyyatlarının nəticələri ilin sonuna qədər konsolidə edilmişdir.

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

20. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

	Torpaq və binalar	Mebel və avadanlıqla r	Kompüter lər	Nəqliyyat vasitələri	İcarəyə götürülmüş mülkiyyətin təkmilləş-	Digər avadanlıqlar	Lizinq	Cəmi
İlkin dəyəri								
31 dekabr								
2011-ci il	320	1,837,913	912,480	475,630	272,417	86,940	-	3,585,700
Əlavələr	-	176,938	551,834	95,876	-	2,053	-	826,701
Silinmələr	-	-	-	(21,388)	-	-	-	(21,388)
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində	-	(60,394)	(106,939)	(132,120)	-	(1,350)	-	(300,803)
31 dekabr								
2012-ci il	320	1,954,457	1,357,375	417,998	272,417	87,643	-	4,090,210
Əlavələr	-	537,501	58,848	119,000	-	11,790	-	744,595
Silinmələr	-	-	-	-	-	-	-	-
Düzəlişlər	-	(149)	(649)	(913)	(1)	2,952	17,456	1,240
31 dekabr	320	2,491,809	1,415,574	536,085	272,416	102,385	17,456	4,836,045
Yığılmış amortizasi								
31 dekabr								
2011-ci il	-	(1,178,820)	(467,668)	(385,610)	(172,655)	(46,251)	-	(2,251,004)
İl üzrə	-	(335,099)	(257,256)	(65,776)	(54,712)	(17,615)	-	(730,458)
Silinmələr	-	-	-	21,388	-	-	-	21,388
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində	-	16,997	36,398	50,982	-	-	-	104,377
31 dekabr								
2012-ci il	-	(1,496,922)	(688,526)	(379,016)	(227,367)	(63,866)	-	(2,855,697)
İl üzrə	-	(259,541)	(233,418)	(29,817)	(38,530)	(10,063)	(13,759)	(585,128)
Düzəlişlər	-	379	1,393	779	666	(9,386)	-	(6,169)
Silinmələr	-	-	-	-	-	-	-	-
31 dekabr	-	(1,756,084)	(920,551)	(408,054)	(265,231)	(83,315)	(13,759)	(3,446,994)
Xalis qalıq								
31 dekabr								
2013-ci il	320	735,725	495,023	128,031	7,185	19,070	3,697	1,389,051
31 dekabr	320	457,535	668,849	38,982	45,050	23,777	-	1,234,513

21. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
İlkin dəyəri		
İlin əvvəlinə	171,303	185,060
Əlavələr	53,766	80,909
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində silinmələr	-	(94,666)
İlin sonuna	225,069	171,303
Yığılmış amortizasiya		
İlin əvvəlinə	(84,922)	(104,697)
İl üzrə tutulmalar	(13,493)	(2,826)
Biznesin yenidən təşkili nəticəsində silinmələr	-	22,601
İlin sonuna	(98,415)	(84,922)
Xalis qalıq dəyəri		
31 dekabr	126,654	86,381

Qeyri-maddi aktivlərə proqram təminatı və lisenziyalar daxildir.

22. MÜSADİRƏ EDİLMİŞ AKTİVLƏR

Müsadirə edilmiş aktivlər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Yaşayış əmlakı	1,179,882	1,340,576
Qeyri-yaşayış əmlakı	1,249,311	2,105,553
Digər	54,983	117,937
	2,484,176	3,564,066
Çıxılşın: dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat (Qeyd 6)	(2,206,896)	(3,415,408)
Cəmi müsadirə edilmiş aktivlər	277,280	148,658

Qrup rəhbərliyi bu aktivləri satmağı planlaşdırsa da, hesabatın tarixinə qədər alıcının yerləşdirilməsi üzrə heç bir fəal proqram və ya tam plan hazırlanmamışdır.

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

23. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Digər maliyyə aktivləri:		
Digər banklardan plastik kart əməliyyatları üzrə debitor borclar	1,148,141	409,296
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	18,291	107,165
Cəmi maliyyə aktivləri	1,166,432	516,461
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Plastik kartlar üzrə təxirə salınmış xərclər	226,972	273,679
Əmlak və avadanlıqlar üzrə təchizatçılara ödənilmiş avanslar	238,643	225,214
Dövlət büdcəsinə ödənilmiş avanslar	-	101,794
Digər	22,788	18,580
Cəmi digər aktivlər	1,654,835	1,135,728

24. BANKLAR VƏ DÖVLƏT QURUMLARI TƏRƏFİNDƏN YERLƏŞDİRİLMİŞ DEPOZİTLƏR

Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Banklardan alınmış depozitlər	63,786,417	30,521,285
Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	30,123,809	29,092,988
Azərbaycan İpoteka Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	468,177	493,051
Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi nəzdində Kənd Təsərrüfatı Kreditləri üzrə Dövlər Komitəsinə ödəniləcək vəsaitlər	-	53,431
Digər bankların müxbir hesabları	-	3,323
Cəmi banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	94,378,403	60,164,078

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə digər banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlərə daxil edilmiş hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 1,134,990 AZN və 633,286 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə Qrupun bir maliyyə institutundan aldığı kreditlər və depozitlərin məbləği müvafiq olaraq 49,432,500 AZN və 28,888,000 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə banklara və dövlət qurumlarının yerləşdirdiyi depozitlərə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun verdiyi müvafiq olaraq 30,123,809 AZN və 29,092,988 AZN məbləğində kreditlər daxildir. Bu kreditlərin qaytarılma müddəti 1 ildən 7 ilə qədərdir və illik faizi dərəcəsi 3% təşkil edir.

24. BANKLAR VƏ DÖVLƏT QURUMLARI TƏRƏFİNDƏN YERLƏŞDİRİLMİŞ DEPOZİTLƏR (DAVAMI)

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə banklara və dövlət qurumlarına ödəniləcək vəsaitlərə Azərbaycan İpoteka Fondunun verdiyi müvafiq olaraq 468,177 AZN və 493,051 AZN məbləğində kreditlər daxildir. Bu kreditlərin qaytarılma müddəti 16 ildən 20 ilə qədərdir və illik faizi 1-2%-dir.

25. MÜŞTƏRİLƏRİN YERLƏŞDİRDİYİ DEPOZİTLƏR

Müştərilərin yerləşdirdiyi depozitlər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Müddətli depozitlər	148,083,866	44,479,828
Tələb əsasında ödənilən	27,649,927	18,954,091
Cəmi müştərilərin yerləşdirdiyi depozitlər	175,733,793	63,433,919

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə müştərilərin depozitlərinə daxil edilmiş hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 1,083,317 AZN və 1,215,820 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə müştərilərin depozitləri müvafiq olaraq 121,576,986 AZN və 19,102,974 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-ci il tarixinə 8,206,924 AZN məbləğində müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər Azərbaycan Respublikası Əmanətlərin Sığortalanması üzrə Dövlət Fondu tərəfindən sığortalanmışdır (2012-ci i: 8,733,054 AZN).

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Sektorlar üzrə təhlil:		
Fiziki şəxslər	77,505,103	30,157,711
Ticarət və xidmətlər	77,659,796	14,020,338
Pərakəndə satış	11,868,104	6,924,504
Sığorta və lizinq	-	5,697,039
Nəqliyyat və rabitə	3,731,191	3,954,407
İstehsal	674,222	715,918
Kənd təsərrüfatı	1,209,456	629,147
Tikinti	2,216,091	535,733
Mədəncilik	222,865	-
Dövlət və ictimai təşkilatlar	-	453,182
Enerji	10,000	-
Digərləri	636,966	345,940
Cəmi müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	175,733,793	63,433,919

26. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Hesablanmış xərclər	145,257	598,938
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	211,049	180,528
Pul köçürmələri və plastik kart əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	393,839	59,716
Digər	-	-
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	750,144	839,182
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
Alınmış avanslar	250,000	250,000
Zəmanət və digər öhdəliklər üzrə ehtiyat	-	200,795
Zəmanətlər üzrə kreditlərin təşkilinə dair təxirə salınmış haqlar	33,204	132,421
Lizinq əməliyyatları üzrə əvvəlcədən alınmış ödənişlər	-	15,623
Ödəniləcək vergi xərcləri	307,709	-
Digər	34,642	363,488
Cəmi digər öhdəliklər	1,375,700	1,801,509

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərdə başa çatmış il üzrə qazanılmamış sığorta müqafatları, sığorta əməliyyatları, zəmanətlər və digər öhdəliklər üzrə ehtiyatlardakı hərəkətlər 6 saylı Qeyddə açıqlanmışdır.

27. SƏHMDAR KAPİTALI

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə Qrupun buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş müvafiq olaraq 0.345 milyon və 1.4 milyon xəzinə səhmlərindən ibarət 60 milyon və 140 milyon adi səhmlərdən ibarət olmuşdur. Bütün adi səhmlərin nominal dəyəri 1 AZN (2012: 0,2 AZN) təşkil edir və hər səhm səhmdara bir səs hüququ verir. 31 Dekabr 2013-cü il və 31 Dekabr 2012-ci il tarixə xəzinə səhmləri Bankın törəmə müəssisəsi tərəfindən saxlanılan səhmlərdən ibarətdir.

2013-ci və 2012-ci illər ərzində Qrupun səhmdar kapitalı müvafiq olaraq, 32,000,000 AZN və 4,000,000 AZN məbləğinə qədər artırılmışdır. Cari ildə bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitalizasiyası hesabına 6,490,000 AZN və capital qoyuluşu hesabına 25,510,000 AZN artırılmışdır.

28. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Adi fəaliyyətin gedişində Qrup müştərilərinin tələbatlarını qarşılamaq məqsədilə şərti öhdəliklər üzrə risk yarada biləcək maliyyə alətlərində tərəf kimi çıxış edir.

Qrup balansda qeyd edilən əməliyyatlar halında olduğu kimi, balansdan kənar öhdəliklərini qəbul edərkən eyni kredit nəzarət və idarəetmə siyasətlərini tətbiq edir.

Zəmanətlər və digər öhdəliklər üzrə zərər üçün ehtiyat 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq 444,575 AZN və 204,593 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə şərti öhdəliklər ibarətdir:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
Şərti öhdəliklər və kredit təəhhüdləri		
Zəmanətlər və bənzəri öhdəliklər	41,892,992	27,955,880
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	4,274,238	7,082,574
Akkreditivlər və əməliyyatlarla əlaqədar digər şərti öhdəliklər	-	117,117
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit təəhhüdləri	46,167,230	35,155,571

Kredit xətti ilə müştərilərə kreditlərin və avansların ayrılması borcalanın maliyyə nəticələri, borca xidmət qabiliyyəti və digər şərtlərdən asılı olaraq və hər bir hadisə əsasında Qrup tərəfindən təsdiqlənmişdir. 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə istifadə edilməmiş belə kredit xətləri müvafiq olaraq 4,157,793 AZN və 7,082,574 AZN təşkil etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər - 25 iyul 2012-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti, mövcud banklar üzrə məcmu kapitalın səviyyəsinin, eləcə də yeni fəaliyyətə başlamış bankların nizamnamə kapitalının minimal olaraq 50 milyon AZN məbləğində artırılması haqqında qərar qəbul etmişdir. Məcmu kapitalın minimal məbləği üzrə olan yeni tələb 1 yanvar 2014-cü il tarixindən başlayaraq qüvvəyə minməyə planlaşdırılmışdır, lakin 1 Yanvar 2015 ci ilə qədər uzadılmışdır. Bank kapital tələblərini Oktabr 2013-cü ildə yerinə yetirmişdir.

Məhkəmə proseduraları - Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Banka qarşı iddialar irəli sürülür. Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

28. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR (DAVAM)

Vergi qanunvericiliyi - Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalarda bəzən müxtəlif şərtlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktika, vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş “haqsız vergi qazancı”, “əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi” konsepsiyalarından və “əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)” kriteriyalarından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatdıqda belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir.

Əməliyyat mühiti - Azərbaycan Respublikası, ölkə həddindən kənarda sərbəst dövriyyəyə malik olmayan valyuta, sərbəst valyuta nəzarəti, müəyyən qədər yüksək inflyasiya və iqtisadi artım templəri də daxil olmaqla inkişaf etməkdə olan ölkələrə xas bir çox xarakterlərə malikdir. Azərbaycanın bank sektoru ictimai fikirdəki mənfəət dəyişikliklərinə və iqtisadi şəraitə qarşı həssasdır. Bəzən Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatında likvidlik riskləri ilə əlaqədar olaraq bank sektoruna inamın azalması halları müşahidə olunur. Bank sektorundakı iqtisadi tendensiyaları və aparılacaq islahatları, habelə Azərbaycanın bank sektorunda likvidlik və ya inamın azalması hallarının Bankın maliyyə vəziyyətinə mümkün təsirini qabaqcadan rəhbərlik tərəfindən proqnozlaşdırılması mümkün deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində tez-tez müxtəlif şərtlər və dəyişikliklər baş verir. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzləşdiyi çətinliklərə, müflisləşmə və iflas haqqında qanunvericiliyin gələcəkdə təkmilləşdirilməsi zərurəti, girovun qeydiyyatı və istifadəsi üzrə rəsmiləşdirilmiş proseduraların yetərsizliyi, eləcə də qanunvericilik və vergi sistemi ilə bağlı digər maneələr daxildir. Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi istiqaməti əsasən hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və monetar sahələrində görülən tədbirlərdən, eləcə də vergi, hüquq, tənzimlənmə və siyasi sahələrdə inkişafdan asılıdır.

Qlobal maliyyə sistemi dərin böhran əlamətlərini göstərməkdə davam edir və dünyanın bir çox iqtisadi sistemlərində əvvəlki illərlə müqayisədə daha az və ya heç bir artım müşahidə olunmur. Bundan başqa, Avrozonada bəzi suveren dövlətlərinin və bu dövlətlərin kredit borclarına məruz qalmış maliyyə institutlarının kredit qabiliyyəti barədə qeyri-müəyyənlik artmaqdadır. Belə vəziyyət Azərbaycan iqtisadiyyatını ləngidə və ya tənəzzülə uğrada, Bankın kapital vəsaitləri və onun dəyərinə çıxış imkanlarına, ümumilikdə isə, onun biznes fəaliyyəti, əməliyyat nəticələri, maliyyə vəziyyəti və gələcək perspektivlərinə mənfəət təsir göstərə bilər.

Azərbaycan külli miqdarda neft və qaz məhsullarının istehsalçısı və ixracatçısı olduğuna görə, ölkə iqtisadiyyatı, xüsusi olaraq, 2013-ci və 2012-ci illərdə dünya bazarlarında əhəmiyyətli dərəcədə dəyişkən olmuş neft və qaz qiymətlərinə qarşı həssasdır.

29. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Bank və onun əlaqəli tərəfləri hesab edilən törəmə müəssisələri arasında əməliyyatlar konsolidə zamanı silinmiş və bu qeyddə açıqlanmamışdır. Qrup və digər əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar aşağıda açıqlanmışdır:

		31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il		
	Qeyd- lər	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla-rında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla- rında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, ümumi:	16		121,659,150		90,895,486
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		21,032,918		1,912,211	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		182,960		169,597	
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar:	6,16		(2,206,896)		(9,329,392)
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		(36,304)		(49,314)	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		(35,699)		(39,396)	
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər:	25		(175,733,793)		(63,433,919)
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		(7,979,266)		(3,530,656)	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		(46,193,927)		(28,015)	
Digər öhdəliklər:	26		(1,375,700)		(1,447,263)
- Qrupun əsas rəhbərliyi		-		(53,025)	
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xəttləri üzrə öhdəliklər:	28		4,274,238		7,082,575
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		-		183,220	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		-		-	
Akkreditivlər və digər əməliyyatlara dair şərti öhdəliklər	28		-		117,117
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		-		-	
Zəmanətlər və bənzər öhdəliklər:	28		41,892,992		27,955,880
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		109,244		215,736	

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

29. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR (DAVAMI)

Direktorlara və əsas rəhbərliyin digər üzvlərinə əmək haqqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2013-ci il tarixində başə çatmış il üzrə		31 dekabr 2012-ci il tarixində başə çatmış il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla- rında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla- rında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Rəhbərliyin əsas işçilərinin kompensasiyası:				
- qısamüddətli ödəmələr	(1,241,129)	(7,952,297)	(745,454)	(3,675,234)
Cəmi	(1,241,129)	(7,952,297)	(745,454)	(3,675,234)

31 dekabr 2013-ci il və 2012-ci il tarixlərinə bitən il üzrə məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabatə aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

		31 dekabr 2013-cü il tarixə		31 dekabr 2012-ci il tarixə	
	Qeyd	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla- rında bu bənd üzrə cəm məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatla- rında bu bənd üzrə
Faiz gəlirləri:	5		15,674,356		14,200,905
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		381,989		148,432	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		55,475		46,176	
Faiz xərcləri:	5		(6,147,226)		(4,969,171)
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		407,937			
		261,588		(10,959)	
Faiz gətirən aktivlərin dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat	6		1,040,368		(699,058)
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		49,205		15,915	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		3,845		(30,023)	
Haqq və komissiya gəlirləri	8		3,011,004		2,922,753
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		128,862		843,439	
- Qrupun əsas rəhbərliyi		2,299		2,423	
Ümumi qazanılmış sığorta mükafatları:	9		-		7,347,638
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		-		795,700	
Əməliyyat xərcləri:	11		(7,952,297)		(7,899,771)
- səhmdarlar və Qrup səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr		(249,353)		(491,026)	

30. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bilindiylə məbləği təşkil edir.

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktivlər

Qısamüddətli ödəmə dövrü (3 aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəliklər halında belə ehtimal edilir ki, onların qalıq dəyəri ədalətli dəyərinə yaxındır. Belə ehtimal tələb olunanadək depozitlərə və ödəniş müddəti müəyyən olunmamış əmanət hesablarına da qarşı tətbiq olunur.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hesablanması üçün aşağıdakı metodlar və mühüm təxminlər tətbiq edilmişdir:

- Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında pul vəsaitləri və minimum ehtiyat depoziti. Belə növ aktivlərin qısa müddəti və mövcudluq məhdudiyyətlərinə görə balans dəyərinin onların əqlabatan ədalətli dəyər olması ehtimal edilir.
- Hesabat tarixinə bir ay qalmış müddətdə banklara verilən kredit və avanslar və müştərilərə verilən kreditlərin ədalətli dəyərinin onların həcminə bərabər ədalətli dəyər olması ehtimal edilir. Digər kreditlərin ədalətli dəyəri bazar faizi dərəcələrinin tətbiqi ilə ehtimal edilir, harada ki, kreditlər hesablanmış ədalətli dəyər həcmindən kredit itkisi üzrə ehtiyatların çıxılması ilə oxşar depozitlər üzrə cari bazar dərəcələri ilə təmin edilmişdir..
- Şəxsi müştərilərə kredit və avanslar sabit dərəcədə ödənilir. Belə kredit və avanslar üzrə Azərbaycanda heç bir fəal ikinci dərəcəli bazar olmadığına görə bu portfel üçün heç bir etibarlı bazar mövcud deyildir. Ədalətli dəyər ödəmə tarixi qalan sabit müddətə bərabər olan oxşar kreditlər üzrə hesabat tarixində mövcud bazar dərəcələrinə istinad edilməklə hesablanmışdır.
- Təkrarsığorta əməliyyatlarından yaranan debitor borcları və haqları əsasən qısa müddətli debitor borcları və haqlarla təmsil olunduğundan balans dəyərinin onların ədalətli dəyərinin əqlabatan olması ehtimal edilir.
- Digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əsasən qısa müddətli debitor borcları və haqlarla təmsil edilir və beləliklə, balans dəyərinin onların ədalətli dəyər olması ehtimal edilir.
- Hesabat dövrünə bir ay qalmış müddətdə müddətli depozitlər üzrə müddətli depozitlərin balans dəyərinin (müştəri hesablarına və bankların depozitlərinə daxil edilmişdir) onların ədalətli dəyər olması ehtimal edilir. Digər müddətli depozitlərin ədalətli dəyəri oxşar depozitlər üzrə təklif edilən cari bazar dərəcələri ilə depozitlərin yerləşdirildiyi zaman bazar faizi dərəcələrinin tətbiq edilməsi ilə ehtimal edilir.

30. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ (DAVAM)

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin balans dəyərini onların ehtimal edilən ədalətli dəyəri ilə müqayisəsi verilmişdir:

	31 dekabr 2013-ci il		31 dekabr 2012-ci il	
	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyər	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyər
Maliyyə aktivləri				
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilən pul vəsaitləri	31,019,566	31,019,566	28,526,383	28,526,383
Bankdan alınacaq vəsaitlər	184,583,892	184,583,892	41,101,080	41,101,080
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	113,188,400	113,188,400	82,314,830	82,314,830
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	2,147,980	2,147,980	2,147,980	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	1,166,432	1,166,432	516,461	516,461
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	94,378,403	94,378,403	60,164,078	60,164,078
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	175,733,793	175,733,793	63,433,919	63,433,919
Digər maliyyə öhdəlikləri	750,144	750,144	839,182	839,182

Satılabilən maliyyə investisiyaları

Qiymətləndirmə üsulu və ya qiymətləndirmə modelindən istifadə etməklə qiymətləndirilən satıla bilən maliyyə aktivləri qeydiyyatdan keçməmiş kapital və borc qiymətli kağızlarından ibarətdir.

Bu aktivlər müşahidə edilən və edilməyən məlumatlardan istifadə edən modellərdən istifadə etməklə qiymətləndirilir. Modellərə müşahidə edilməyən vasitələrə sərmayə edilənin gələcək maliyyə fəaliyyəti, risk profilinə dair təxminlər, onun fəaliyyət göstərdiyi sənaye və coğrafi mühitinə dair iqtisadi ehtimallar daxildir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının tərkibinə daxil edilmiş kapital qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri düzgün şəkildə hesablanma bilmir. 31 dekabr 2013-ci və 2012-ci il tarixlərinə onların qalıq dəyəri 2,147,980 AZN təşkil etmişdir. Belə səhmlər açıq satışa verilmədiyindən və ədalətli dəyərin hesablanmasında tətbiq oluna biləcək çox saylı müxtəlif rəqəmlər ortaya çıxdığından, onların ədalətli dəyərini hesablanması mümkün hesab edilmir.

Bank qiymətləndirmə üsulu ilə ədalətli dəyərde qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirmək və açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə mərhələlərindən istifadə edir:

- 1-ci səviyyə ədalətli dəyər ölçüləri bənzər aktiv və öhdəliklər üzrə aktiv bazarlarda fəal bazar qiymətlərindən (nizamlanmış) alınır;
- 2-ci səviyyə ədalətli dəyər ölçüləri 1-ci səviyyəyə daxil olan fəal bazar qiymətlərindən başqa, bu aktivlər və öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilən digər məlumatlardan birbaşa (yəni, birbaşa qiymətlərdən) və ya dolay (yəni, qiymətlər vasitəsilə) olaraq alınır;
- 3-cü səviyyə ədalətli dəyər ölçüləri aktivlər və öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlardan (müşahidəsi mümkün olmayan məlumatlar) istifadə edən qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə alınır.

30. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ (DAVAMI)

Aşağıdakı cədvəl çatmış il üzrə ədalətli dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin təhlilini müxtəlif ədalətli dəyər səviyyələrinin mərhələləri üzrə əks etdirir:

31 dekabr 2013-ci il	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları:				
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı –				
Gürcüstan SC	-	1,420,380	-	1,420,380
MilliKart MMC	-	607,600	-	607,600
Bakı Fond Birjası MMC	-	120,000	-	120,000
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları	-	2,147,980	-	2,147,980

31 dekabr 2012-ci il	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları:				
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı –				
Gürcüstan SC	-	1,420,380	-	1,420,380
MilliKart MMC	-	607,600	-	607,600
Bakı Fond Birjası MMC	-	120,000	-	120,000
Cəmi satılabilən investisiya qiymətli kağızları	-	2,147,980	-	2,147,980

31. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Kapitalın idarə olunması ARMB tərəfindən təyin olunmuş kapital tələbləri ilə uzlaşdığı halda Bankın məqsədləri Bankın fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini qorumaq və azı 12% kapitalın uyğunluq nisbətinə nail olmaq üçün kifayət qədər kapital bazasını saxlamaqdır. ARMB tərəfindən təyin olunmuş kapitalın uyğunluq nisbəti ilə uzlaşan kapitalın idarə olunmasına Bankın İdarə Heyətinin sədri, Baş mühasib, Daxili audit departamentinin direktoru və Müşahidə Şurasının sədri tərəfindən nəzərdən keçirilmiş və imzalanmış hesablamların icmalı əsasında hazırlanan aylıq hesabatlarla nəzarət olunur.

ARMB tərəfindən təyin olunmuş cari kapital tələbləri əsasında banklar aşağıda qeyd olunan şərtlərə riayət etməlidirlər: (a) nizamnamə kapitalının minimal səviyyəsini 10,000,000 AZN olaraq saxlamaq (2012-ci il: 10,000,000 AZN); (b) minimal kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər (“nizamnamə kapitalının nisbəti”) arasındakı nisbəti minimal olaraq göstərilmiş 12%-də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq (2012-ci il: 12%); (c) 1-ci dərəcəli kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər arasındakı nisbəti (“1-ci dərəcəli kapital nisbəti”) minimal olaraq göstərilmiş 6%-də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq (2012-ci il: 6%); (d) 1-ci dərəcəli kapital Məcmu kapitalın 50 faizdən çox olmamalıdır; (e) 2-ci dərəcəli kapital 1-ci dərəcəli kapitalın məbləğindən çox olmamalıdır.

31. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI (DAVAMI)

ARMB-ın kapital tələblərinə müvafiq olaraq hesablanmış Bankın kapital tərkibi aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	31 dekabr 2013-ci il	31 dekabr 2012-ci il
1-ci dərəcəli capital		
Nizamnamə kapitalı	60,000,000	28,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət	4,663	4,944,297
Cəmi 1-ci dərəcəli capital	60,004,663	32,944,297
1-ci dərəcəli kapitaldan tutulmalar		
Qeyri-maddi aktivlər	(126,654)	(86,380)
Tutulmalardan sonra cəmi 1-ci dərəcəli kapital	59,878,009	32,857,917
2-ci dərəcəli capital		
Ümumi ehtiyatlar	4,720,700	1,492,616
Cari ilin mənfəəti	1,770,266	2,373,054
Cəmi 2-ci dərəcəli kapital	6,490,966	3,865,670
Tutulmalardan sonra məcmu kapital	66,368,975	36,723,587
Tutulmalar	(5,000,380)	(5,000,380)
Tutulmalardan sonra cəmi məcmu kapital	61,368,595	31,723,207
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş cəmi aktivlər:	250,175,384	119,409,310
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı	24%	28%
Məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı	25%	27%

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Qrupun fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi Qrup əməliyyatlarının mühüm elementini təşkil edir. Qrupun əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- *Kredit riski;*
- *Likvidlik riski;*
- *Bazar riski.*

Qrupun rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli və effektiv risklərin idarə olunması sisteminə malik olmaq vacib şərtidir. Bu məqsədlə, Qrup rəhbərliyi risklərin idarə olunması qrupu yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Qrupu ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması qrupu vasitəsilə Qrupun rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Qrup kredit riskinə məruz qalır. Kredit riskinə məruz qalma halları Qrupun verilməmiş kreditlər və digər əməliyyatlar nəticəsində maliyyə aktivlərini istifadə edən zaman yaranır.

Riskin idarə edilməsi və ona nəzarət müəyyən olunmuş səlahiyyətlər çərçivəsində Kredit Komitəsi və Qrupun İdarə Heyəti tərəfindən yerinə yetirilir. Kredit Komitəsi tərəfindən hər hansı fəaliyyət həyata keçirməzdən əvvəl kredit prosesləri üzrə bütün tövsiyələr (borcalanların tətbiq edilmiş limitləri və ya kredit müqavilələrinə edilən düzəlişlər və s.) nəzərdən keçirilir və Kredit Departamentinin mütəxəssisləri tərəfindən təsdiqlənir. Riskin gündəlik idarə edilməsi Kredit Departamentinin rəhbərliyi və kredit bölmələri tərəfindən həyata keçirilir.

Bank bir borcalan və ya bir qrup borcalanlar ilə bağlı və sənaye segmentləri üzrə qəbul edilmiş risk məbləğlərini günlük və periodik əsasda izləyərək üzərinə götürdüyü kredit risklərini səviyyələrə bölərək idarə etməkdədir. İdarə Heyəti hər borcalan tərəfindən və məhsul üzrə (sənaye sahəsi) yaranan kredit riski dərəcəsi üçün limitlərə nəzarət edir. Banklar və brokerlər də daxil olmaqla hər hansı bir borcalan üzrə təsir Kredit Komitəsi tərəfindən qoyulan təsirləri əhatə edən sub-limitlərlə məhdudlaşdırılır. Məhdudiyyətlər üzrə faktiki təsirin gündəlik monitorinqi aparılır.

Müvafiq hallarda və ümumiyyətlə bir çox kredit ayırmalarında Bank girov və korporativ təminatlar və şəxsi zəmanətlər götürür ki, bunların cuzi hissəsi şəxsi kreditlərdir və onlar üzrə belə şərtlər qəbul edilmir. Belə risklər davamlı şəkildə tənzimlənir və ildə bir dəfə və ya daha tez-tez yoxlanılır.

Kreditin uzadılması öhdəlikləri kreditin istifadə olunmamış hissələrinin kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditiv şəkildə ifadə olunmasıdır. Şərti maliyyə alətlərinin kredit riski qarşı tərəfin müqavilənin şərtlərini yerinə yetirə bilməməsindən yaranan zərərlər kimi müəyyən olunur. Kreditin uzadılması öhdəliklərinin kredit riski ilə bağlı Bank ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərin məbləği həcmində itkilərə məruz qala bilər. Bununla belə, itkinin təxmini miqdarı ümumi istifadə olunmamış kredit üzrə öhdəlikdən az olur, çünki kredit məbləğinin artırılması bir çox hallarda müştərinin müəyyən kredit standartlarına cavab verməsindən asılı olur. Bank şərti öhdəliklərin müddətinin başa çatması tarixlərinə nəzarət edir, çünki uzunmüddətli öhdəliklər ümumilikdə qısamüddətli öhdəliklərə nisbətən daha yüksək kredit riski daşıyır.

Kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi

Qrupun kredit riskinə məruzqalma həddi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişiri və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə balans hesabatı, eləcə də balansdan kənar hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri ilə bağlı kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi göstərilir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilən maliyyə aktivləri halında kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi həmin aktivlərin hər hansı əvəzləşdirmədən və girov sövdələşməsindən qabaq balans dəyərində bərabərdir. Qrupun şərti öhdəlikləri və kreditin ayrılması ilə bağlı öhdəlik üzrə kredit riskinə maksimal məruzqalma həddi isə, qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə həmin alətlərin müqavilə üzrə məbləğlərindən ibarət olur ki, bu halda da qarşı iddialar, girov və təminatlar dəyərini itirir.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

	Maksimal risk	Əvəzləşdir-mə	Əvəzləşdirmə-dən sonra xalis risk	Təmin edilmiş kreditlər	Xalis risk
31 dekabr 2013-ci il					
ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	16,610,238	-	16,610,238	-	16,610,238
Banklardan alınacaq vəsaitlər	184,583,892	-	184,583,892	-	184,583,892
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	113,188,400	(53,723,521)	166,911,921	(18,566,786)	148,345,135
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	2,147,980	-	2,147,980	-	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	1,166,432	-	1,166,432	-	1,166,432
Zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	41,892,992	(31,686,000)	10,206,992	17,951,892	(7,744,900)
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	4,157,793	-	4,157,793	-	4,157,793
Akkreditivlər və digər əməliyyatlara dair şərti öhdəliklər	116,445	-	116,445	-	116,445
31 dekabr 2012-ci il					
ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	18,124,541	-	18,124,541	-	18,124,541
Banklardan alınacaq vəsaitlər	41,101,080	-	41,101,080	-	41,101,080
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	82,314,830	(18,136,741)	64,178,089	(25,755,508)	38,422,581
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	2,147,980	-	2,147,980	-	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	516,461	-	516,461	-	516,461
Zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	27,955,880	(21,365,191)	6,590,689	(3,723,825)	2,866,864
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	7,082,575	-	7,082,575	-	7,082,575
Akkreditivlər və digər əməliyyatlara dair şərti öhdəliklər	117,117	-	117,117	-	117,117

Hesabat tarixinə müştərilərə verilmiş vaxtı keçən kredit və avansların ümumi dəyəri aşağıdakı kimi göstərilə bilər:

	2013	2012
	AZN	AZN
3 aya kimi	6,090,766	5,136,137
3 aydan 6 aya kimi	554,367	701,298
6 aydan 1 ilə kimi	93,724	80,786
1 ildən yuxarı	6,258,284	5,710,192
Cəmi	13,097,141	11,628,413

Balansdan kənar risk - Qrup balans uçotu halında olduğu kimi, əsas etibarlı ilə, balansdan kənar müddəalar halında da risklərin idarəedilməsi üzrə eyni siyasətləri tətbiq edir. Kreditlərin ayrılmasına öhdəliklər halında isə, həmçinin kredit və avanslar halında olduğu kimi, müştərilər və qarşı tərəflər ilə bağlı eyni kredit riskinin idarəedilməsi siyasətləri tətbiq olunur. Girov qarşı tərəfin imkanları və əməliyyatın mahiyyətindən asılı olaraq tələb edilə bilər.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Sığorta risklərinin idarə edilməsi

Sığorta riski

Hər hansı sığorta müqaviləsi üzrə risk, sığortalanmış hadisənin baş verməsi ehtimalı və yaranmış iddianın məbləğinin qeyri-müəyyən olmasıdır. Sığorta müqaviləsinin xarakterinə görə bu risk təsadüfi şəkildə baş verir, bu səbəbdən də hər sığorta müqaviləsi üçün riskin əvvəlcədən müəyyən edilməsi mümkün deyil.

Ehtimal nəzəriyyəsinin qiymətlərə və ehtiyatlara tətbiq edildiyi müqavilələri özündə əks etdirən sığorta portfelində Qrupun öz sığorta müqaviləsi üzrə məruz qaldığı əsas risk - faktiki iddiaların və mənfəət ödənişlərinin sığorta öhdəliklərindən artıq olmasıdır. Bu iddiaların və gəlirlərin nəzərdə tutulandan daha artıq olması nəticəsində baş verə bilər. Sığortalanmış hadisələr təsadüfən baş verir və iddialar və ödənişlərin faktiki sayı və məbləği hər il statistik metodlara görə müəyyən edilmiş səviyyədən fərqlənir.

Qrup sığorta riskini anderrayting (underrating) səlahiyyəti səviyyəsi, qiymət siyasəti, təsdiqlənmiş təkrar sığortaçılar siyahısı və nəzarəti özündə əks etdirən daxili prosedurlar vasitəsilə idarə edir.

Sığorta üzrə zərər üçün ehtiyatın təxmin edilməsi

Zərər üçün ehtiyatlar Qrupun əvvəlki dövrlərə aid məlumatlarına əsasən hesablanır. Ödənilməmiş iddiaların (hesabat olunan və hesabat olunmayan) təxmini dəyərini hesablayarkən Qrup, zərər nisbətinə əsaslanan təxminləri (zərər nisbəti, Sığorta iddialarının məcmu dəyəri və bu cür iddialarla bağlı müəyyən maliyyə ilində qazanılmış Sığorta mükafatları arasında nisbət kimi müəyyən edilir) və faktiki iddialar təcrübəsinə əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Həmin təxminlər müəyyən edildikdə istifadə edilən formulalar vasitəsilə faktiki iddialar təcrübəsinə daha çox əhəmiyyət verilir.

Zərər nisbəti üzrə ilkin təxmin hesablama üsulunun vacib tərəfidir və sığorta haqqının səviyyəsindəki dəyişikliklər, gözlənilən bazar təcrübəsi və iddialar üzrə əvvəlki dövrün inflyasiyası kimi faktorları nəzərə alan keçmiş illərin təcrübəsinə əsaslanır. Cari il üçün istifadə edilən zərər nisbətləri üzrə ilkin təxmin (təkrar sığortadan əvvəl), cari və əvvəlki ildə qazanılmış sığorta haqlarının risk növünə görə təhlil edilir.

Gələcək iddialar üzrə ödənişlərin hesablanmasında qeyri-müəyyənlik mənbələri

Sığorta müqavilələri üzrə iddialar onların yarandığı zaman ödənilir. Sığorta müqaviləsinin müddəti ərzində baş vermiş bütün sığortalanmış hadisələrə görə Qrup məsuliyyət daşıyır. Nəticə etibarilə, məsuliyyətlə bağlı iddialar müqavilənin müddətinin başa çatmasından etibarən 3 aydan çox olmayan qısa müddət ərzində ödənilir. Sığorta müqavilələrindəki pul vəsaitləri axınının məbləğinə və vaxtına təsir göstərən bəzi dəyişikliklər mövcuddur. Onlar əsasən müqaviləni imzalayan hüquqi və fiziki şəxslərin həyata keçirdiyi fəaliyyətlərə xas olan risklərə və qəbul etdikləri risklərin idarə edilməsi prosedurlarına aiddir. Şirkətin müqavilələri üzrə ödənişlər əsasən aşağıdakılar üzrə verilmiş pul mükafatlarını əks etdirir:

- Tibbi sığorta;
- Avtomobillərə dəymiş fiziki zərər (avtomobillərin sığortalanması üçün); və
- Üçüncü şəxslərə dəymiş maliyyə itkisi, bədən xəsarəti və fiziki xəsarət (nəqliyyat vasitəsi sahibləri tərəfindən yaranmış).

Bu cür ödənişlər birdəfəlik aparılır və itirilmiş gəlirin və bədbəxt hadisə nəticəsində zərər çəkmiş tərəfin çəkəcəyi reabilitasiya xərclərinin cari dəyəri kimi hesablanır.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Təkrarsığorta siyasəti

Qrupun avtomobil, əmlak, üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyət, işəgötürənin məsuliyyəti və yük sığortası üzrə portfelinin bir hissəsi Qrupun üzləşdiyi potensial maksimum riskləri azaldan təkrar sığorta müqavilələrinə əsasən yerli və xarici sığorta şirkətlərində təkrar sığortalanır.

Diversifikasiya

Təcrübə göstərir ki, analogi sığorta müqavilələri üzrə portfel nə qədər böyük olarsa, gözlənilən nəticənin nisbi dəyişkənliyi bir o qədər az olar. Bundan əlavə, daha çeşidli portfelin elementlərində baş verən hər hansı dəyişikliyin portfelə təsiri daha az ehtimal olunur. Qrup qəbul edilmiş sığorta risklərini diversifikasiya etmək və bu kateqoriyaların hər biri üzrə gözlənilən nəticələrdəki dəyişiklikləri azaltmaq üçün kifayət qədər risklərə nail olmaq məqsədilə anderrayting (underrating) strategiyasını hazırlamışdır.

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Bankın fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Banka Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimum həddə salmağa şərait yaradır.

Qrupun konsolidə edilmiş aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər qeyri İƏİT ölkələri	31 dekabr 2013-ci il tarixinə
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və ARMB-də yerləşdirilmiş vəsaitlər	31,019,566	-	-	31,019,566
Banklardan alınacaq vəsaitlər	163,849,686	20,449,063	285,143	184,583,892
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	98,837,046	14,010,843	340,511	113,188,400
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	727,600	-	1,420,380	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	772,258	392,847	1,327	1,166,432
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	295,206,156	34,852,752	2,047,361	332,106,270
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	41,018,955	3,063,578	50,295,870	94,378,403
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	114,380,313	-	61,353,480	175,733,793
Digər maliyyə öhdəlikləri	716,303	33,841	-	750,144
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	156,115,571	3,097,419	111,649,350	270,862,340
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ALƏTLƏRİ ÜZRƏ XALIS MÖVQE				
	139,090,585	31,755,333	(109,601,989)	

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər qeyri İƏİT ölkələri	31 dekabr 2012-ci il tarixinə
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və ARMB-də yerləşdirilmiş vəsaitlər	28,526,383	-	-	28,526,383
Banklardan alınacaq vəsaitlər	34,914,140	6,151,808	35,132	41,101,080
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	63,653,834	18,133,374	527,622	82,314,830
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	727,600	-	1,420,380	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	413,321	103,140	-	516,461
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	128,235,278	24,388,322	1,983,134	154,606,734
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	30,662,568	-	29,501,510	60,164,078
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	38,278,715	24,605,069	550,135	63,433,919
Digər maliyyə öhdəlikləri	827,529	11,653	-	839,182
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	69,768,812	24,616,722	30,051,645	124,437,179
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ALƏTLƏRİ ÜZRƏ XALIS MÖVQE	58,466,466	(228,400)	(28,068,511)	

Girov

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı tərəf ilə bağlı kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılı olaraq müəyyənləşdirilir. Girov növlərinin qəbul edilə bilməsi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq olunur.

Qəbul edilən əsas girov növlərinə aşağıdakılar aiddir:

- Kommersiya kreditləri halında, daşınmaz əmlak vasitələri, avadanlıq, depozit, zəmanətlərə qarşı girov hüququ
- Fiziki şəxslərə kreditlərin verilməsi halında, yaşayış sahəsinin ipotekası, nəqliyyat vasitələrinə qoyulmuş girov.

31 dekabr 2013-ci il tarixinə bankın fərdi halda dəyərsizləşdiyi müəyyən edilmiş kreditlər ilə əlaqədar saxladığı girovun ədalətli dəyəri 11,142,694 AZN təşkil etmişdir (2012: 3,646,908 AZN). Girov daşınmaz əmlak, avadanlıq, və depozitlərdən ibarətdir.

İl ərzində ərzində bank hesabat tarixinə balans dəyəri 864,546 AZN təşkil edən hazırda satmaq prosesində olduğu əmlaka sahiblik hüququnu əldə etmişdir (2012: 354,979).

Rəhbərlik girovun bazar dəyərini müşahidə altında saxlayır, baza sazişinə əsasən əlavə girov tələb edir, habelə dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatın müvafiq məbləğdə olduğunu təhlil etdiyi müddətdə aldığı girovun bazar qiymətlərinin monitorinqini aparır.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Maliyyə aktivinin sinfinə görə kredit keyfiyyəti

Qrup beynəlxalq agentliklər tərəfindən reyting dərəcəsi müəyyən edilməmiş qarşı tərəflərlə bir çox sövdələşmələr bağlayır. Qrup qarşı tərəflərin beynəlxalq reyting agentliklərinin təqdim etdiyi reyting göstəriciləri ilə müqayisə oluna biləcək səviyyədə reyting dərəcələrini müəyyən etməyə imkan yaradan daxili modellərini işləyib hazırlamışdır. Korporativ borcalanları qiymətləndirmək məqsədilə Qrupda borcalanlar müvafiq borcalan və zəmanət kateqoriyalarına aid edilməklə ödəniş qabiliyyətləri dərəcələndirilməkdədir.

Bu metod borcalanın öhdəliklərini icar etmə dərəcəsini, eləcə də kredit üzrə girovun kifayətliliyini hesablamaq və təyin etmək/təsdiqləmək imkanını verir. Sistem borcalanın əsas fəaliyyət göstəricilərindən asılı olaraq verilmiş standartın obyektivliyinin yetərli olmadığı təqdirdə mütəxəssis tərəfindən cüzi düzəliş ediləcəyi ehtimal olunmaqla keyfiyyət qiymətləndirilməsi modelinə əsaslanır. Metod aşağıdakı meyarlar əsasında borcalanın müvafiq kateqoriya üzrə dərəcəsinin müəyyənəndirilməsini nəzərdə tutur: borcalanın bazar göstəriciləri, qudvil, kredit tarixi, məlumatın şəffaflığı və mötəbərliyi, biznes fəaliyyəti və müəssisələrin fəaliyyət mühiti haqqında məlumat, Qrup və borcalan arasında münasibətlər, borcalanın maliyyə vəziyyəti, biznes fəaliyyəti və təqdim edilmiş girov. Maliyyə vəziyyəti və biznes fəaliyyəti ən vacib meyarlardır. Buna görə də, keyfiyyət qiymətləndirilməsi modeli borcalanın və kreditin ümumi qiymətləndirilməsi üçün şərait yaradır.

Borcalanın keyfiyyət üzrə qiymətləndirilməsi modeli Qrupda kiçik və orta ölçülü müəssisələrə kreditlər ilə bağlı qiymətləndirmənin aparılması və belə kreditlərin ayrılmasına dair qərar verilməsi məqsədilə işlənilib hazırlanmışdır. Keyfiyyət qiymətləndirilməsi modeli adi kredit məhsulları ilə əlaqədar olaraq hazırlanmış və borcalanların əsas fəaliyyət göstəricilərindən ibarətdir: maliyyə vəziyyəti, borcalanla münasibətlər, idarəetmə keyfiyyəti, məqsədyönlü istifadə, yerləşmə, kredit tarixi, girov və sair. Borcalanın parametrlərinə əsaslanan keyfiyyətin qiymətləndirilməsi kredit ilə bağlı qərar qəbul etmə prosesinin əsas amillərindən biridir.

Fərdi borcalanların qiymətləndirilməsi metodologiyası aşağıdakı meyarlara əsaslanır: təhsil, məşğulluq, maliyyə durumu, kredit tarixi, borcalanın sahib olduğu əmlak. Kreditin maksimal həddi əldə edilmiş məlumata əsasən hesablanır. Kreditin maksimal həddi borcalana borclanma əmsali əsasında hesablanır.

Qrup daxili metodologiyalarını korporativ kreditlərə və fiziki şəxslərə verilən kredit qruplarına qarşı tətbiq edir. Keyfiyyətin qiymətləndirilməsi metodologiyaları müəyyən məhsullar üçün xüsusi olaraq hazırlanıb və kredit müddətinin müxtəlif mərhələlərində tətbiq olunur. Nəticə etibarlı ilə isə, maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat üzrə müştərilərə verilmiş kreditlərin ödənilməmiş qalıqlarına uyğun gələn çarpaz məhsul keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi ilə müqayisə aparılması mümkün olmur. Bu kimi bir çox müfəssəl məlumatlar təqdim olunmur.

Müştərilərə verilmiş kreditlərdən başqa digər maliyyə aktivləri onlara Fitch, Standard & Poor's və Moody's kimi beynəlxalq səviyyədə tanınmış agentliklər tərəfindən verilən kredit reytinginə görə dərəcələrə bölünür. AAA mümkün ən yüksək reyting dərəcəsi hesab edilir. İnvestisiya dərəcəli maliyyə aktivlərinin reytingi AAA-dan BBB-ya kimi dəyişir. Reytingi BBB-dan aşağı olan maliyyə aktivləri qeyri-investisiya dərəcəli aktiv kimi təsnifləşdirilir.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Aşağıdakı cədvəldə fərdi və korporativ müştərilərə verilmiş dəyərsizləşməmiş kreditlərin təhlili və onların beynəlxalq reyting təsnifləndirmələrinə əsasən üç kateqoriyalara təsnifləndirilməsi əks olunmuşdur:

- “Aktivliyi yüksək olan kreditlər” adlı kateqoriyaya Bankla və digər kredit təşkilatları ilə istisnasız kredit tarixçəsi olan müştərilərə verilmiş, ödənişində heç bir gecikmələr olmayan az riskli kreditlər daxildir. Bu da öz növbəsində gəlirli və maliyyə dayanıqlılığında heç bir tənəzzül olmayan biznesi əks etdirir.
- “Aktivliyi orta olan kreditlər” adlı kateqoriyaya Bankla və digər kredit təşkilatları ilə əhəmiyyətsiz istisnalarla davamlı kredit tarixçəsi olan müştərilərə verilmiş, ödənişində heç bir gecikmələr olmayan orta riskli kreditlər daxildir. Bu da öz növbəsində keçən illərdə heç bir tənəzzül olmayan biznesi və hal-hazırda orta səviyyədə olan maliyyə fəaliyyətini əks etdirir.
- “Digər” adlı kateqoriyaya kreditlərə yuxarıda göstərilən iki kateqoriyaya daxil olmayan borclulara verilən vaxtı keçmiş kreditlər daxildir.

Aşağıdakı cədvəldə fərdi müştərilərə verilmiş dəyərsizləşməmiş kreditlərin təhlili və onların beynəlxalq reyting təsnifləndirmələrinə əsasən kateqoriyalara təsnifləndirilməsi əks olunmuşdur:

	December 31, 2013	December 31, 2012
Aktivliyi yüksək olan kreditlər	44,806	1,412,635
Aktivliyi orta olan kreditlər	38,704	174,532
Digər dəyərsizləşməmiş	11,146	94,232
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş dəyərsizləşməmiş kreditlər və avanslar	94,656	1,681,399

Aşağıdakı cədvəldə korporativ müştərilərə verilmiş dəyərsizləşməmiş kreditlərin təhlili və onların beynəlxalq reyting təsnifləndirmələrinə əsasən kateqoriyalara təsnifləndirilməsi əks olunmuşdur:

	December 31, 2013	December 31, 2012
Aktivliyi yüksək olan kreditlər	27,050,960	8,027,994
Aktivliyi orta olan kreditlər	20,407,832	5,011,431
Digər dəyərsizləşməmiş	6,176,953	3,444,474
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş dəyərsizləşməmiş kreditlər və avanslar	53,635,745	16,483,899

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMİ)

Likvidlik riski

Likvidlik riski ödənilməli olduğu dövrdə depozitlərin çıxarılması tələbi və maliyyə alətləri ilə bağlı digər maliyyə öhdəliklərinin qarşılınması üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması ilə bağlı riskdir.

AÖİK belə növ riskləri ödəniş müddətinin təhlili yolu ilə nəzarətdə saxlamaqla Bankın növbəti maliyyə ili üçün strategiyasını müəyyənləşdirir. Cari likvidlik onun saxlanılması və pul vəsaitləri axınının optimallaşdırılması üçün valyuta bazarında ticarət əməliyyatlarında iştirak edən Xəzinədarlıq Şöbəsi tərəfindən idarə olunur.

Likvidlik riskini idarə etmək üçün Qrup aktivlər/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin bir hissəsi olaraq müştərilər və bank əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitləri axınlarının gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Rəhbərlik depozitlərin çıxarılması tələbinin qarşılınması üçün ödənilmə müddəti çatmış vəsaitlər üzrə minimal məbləğ həddlərini və belə tələblərin gözlənilməz məbləğlərdə irəli sürüldüyü təqdirdə təmin edilməsi üçün istifadəyə hazır olmalı banklar arasındakı və digər borc vəsaitlərinin minimal məbləğinə qarşı məhdudiyyətlər müəyyənləşdirir.

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Likvidlik riskinin təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bu təqdimat Qrupun əsas idarə heyətinə Qrup daxilində verilmiş məlumatlara əsaslanır.

QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	Tələb edilənə və 1 ay	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən	31 dekabr 2013-ci il Cəmi
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklardan alınacaq vəsaitlər	25,738,345	29,847,945	120,430,586	-	-	-	176,016,876
Müştərilər verilmiş kreditlər və avanslar	6,988,445	14,992,019	51,828,985	38,294,972	875,056	208,923	113,188,400
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	32,726,790	44,839,964	172,259,570	38,294,972	875,056	208,923	289,205,276
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri							
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında yerləşdirilmiş vəsaitlər	31,019,566	-	-	-	-	-	31,019,566
Banklardan alınacaq vəsaitlər	8,567,016	-	-	-	-	-	8,567,016
Satıla bilən investisiyalar	-	-	-	-	-	2,147,980	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	1,166,432	-	-	-	-	-	1,166,432
Cəmi faiz hesablanmayan aktivlər	40,753,014	-	-	-	-	2,147,980	42,900,994
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	73,479,804	44,839,964	172,259,570	38,294,972	875,056	2,356,903	332,106,269
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	6,506,090	-	55,697,309	28,417,952	3,456,225	-	94,077,576
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	8,520,168	32,498,285	106,267,495	797,919	-	-	148,083,866
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	15,026,258	32,498,285	161,964,804	29,215,871	3,456,225	-	242,161,442
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	300,827	-	-	-	-	-	300,827
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	27,649,927	-	-	-	-	-	27,649,927
Digər maliyyə öhdəlikləri	750,144	-	-	-	-	-	750,144
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər	28,700,898	-	-	-	-	-	28,700,898
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	43,727,156	32,498,285	161,964,804	29,215,871	3,456,225	-	270,862,341
Faiz dərəcəsi boşluğu	17,700,533	12,341,679	10,294,766	9,079,101	(2,581,169)		
Ümumi faiz dərəcəsi boşluğu	17,700,533	30,042,212	40,336,978	49,416,079	46,834,910		
Likvidlik boşluğu	29,752,648	12,341,679	10,294,766	9,079,101	(2,581,169)		
Ümumi likvidlik boşluğu	29,752,648	42,094,327	52,389,093	61,468,195	58,887,026		

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	Tələb edilənə və 1 aya	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən	31 dekabr 2012-ci il Cəmi
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklardan alınacaq vəsaitlər	68,938	-	30,685,000	1,000,000	-	-	31,753,938
Müştərilər verilmiş kreditlər və avanslar	9,361,759	15,463,542	31,661,004	24,146,709	1,457,412	224,404	82,314,830
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	9,430,697	15,463,542	62,346,004	25,146,709	1,457,412	224,404	114,068,768
Faiz hesablanmayan maliyyə aktivləri							
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında verəldirilmiş vəsaitlər	28,526,383	-	-	-	-	-	28,526,383
Banklardan alınacaq vəsaitlər	9,347,142	-	-	-	-	-	9,347,142
Satıla bilən investisiyalar	-	-	-	-	-	2,147,980	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	516,461	-	-	-	-	-	516,461
Cəmi faiz hesablanmayan aktivlər	38,389,986	-	-	-	-	2,147,980	40,537,966
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə aktivləri	47,820,683	15,463,542	62,346,004	25,146,709	1,457,412	2,372,384	154,606,734
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ							
Sabit faiz dərəcəli alətlər							
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	3,616,285	-	27,084,751	11,985,829	17,473,890	-	60,160,755
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər	10,633,601	4,079,282	26,009,670	3,757,275	-	-	44,479,828
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	14,249,886	4,079,282	53,094,421	15,743,104	17,473,890	-	104,640,583
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət qurumları	3,323	-	-	-	-	-	3,323
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş denozitlər	18,820,141	-	-	-	-	133,950	18,954,091
Digər maliyyə öhdəlikləri	839,182	-	-	-	-	-	839,182
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər	19,662,646	-	-	-	-	133,950	19,796,596
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	33,912,532	4,079,282	53,094,421	15,743,104	17,473,890	133,950	124,437,179
Faiz dərəcəsi boşluğu	(4,528,929)	11,384,260	9,251,583	9,403,605	(16,016,478)		
Ümumi faiz dərəcəsi boşluğu	(4,528,929)	6,855,331	16,106,914	25,510,519	9,494,041		
Likvidlik boşluğu	14,198,411	11,384,260	9,251,583	9,403,605	(16,016,478)		
Ümumi likvidlik boşluğu	14,198,411	25,582,671	34,834,254	44,237,859	28,221,381		

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən ödəniş müddətinə qədərki dövr müqavilə dövrlərinə uyğun gəlir. Lakin, qüvvədə olan qanunlara əsasən fiziki şəxslər depozit müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermək hüququna malikdirlər.

Aşağıdakı cədvəllərdə Qrupun geri ödəniş müddətləri razılaşdırılmış qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərinin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddətlərinin təfərrüatları göstərilir. Cədvəllər Qrupdan ödəniş etməsinin tələb oluna biləcəyi ən erkən tarix əsasında maliyyə öhdəliklərinin diskontlaşdırılmamış pul hərəkəti üzrə tərtib edilmişdir. Cədvəllərdə həm faiz, həm də əsas pul hərəkəti məbləğləri göstərilir. Faiz hərəkəti dəyişən faiz dərəcələr üzrə baş verdiyi halda, diskontlaşdırılmamış məbləğlər hesabat dövrünün sonunda faiz dərəcəsi əyrisi əsasında müəyyən olunur. Müqavilə üzrə ödəniş müddəti Qrupdan ödəniş etməsinin tələb oluna biləcəyi ən erkən tarixə əsasən müəyyən olunur.

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2013-ci il Cəmi
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	6.15%	6,800,339	542,602	58,139,018	31,328,053	-	-	96,810,012
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər	7.57%	8,805,568	33,069,087	108,167,468	887,503	-	-	150,929,626
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər		15,605,907	33,611,689	166,306,486	32,215,556	-	-	247,739,638
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri								
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər		27,649,927	-	-	-	-	-	27,649,927
Digər maliyyə öhdəlikləri		750,144						750,144
Maliyyə zəmanətləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	41,892,992	41,892,992
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xəttləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	4,157,793	4,157,793
Akkreditivlər və digər əməliyyatlarla bağlı şərti öhdəliklər		-	-	-	-	-	116,445	116,445
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər və təəhhüdlər		28,400,071	-	-	-	-	46,167,230	74,567,301
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		44,005,979	33,611,689	166,306,486	32,215,556	-	46,167,230	322,306,939

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE BANKI” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2013-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Qeyri- müəyyən	31 dekabr 2012-ci il Cəmi
Sabit faiz dərəcəli alətlər								
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	2.98%	3,828,208	309,348	27,742,423	13,021,425	17,568,992	-	62,470,396
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər	8.27%	10,797,513	4,335,907	26,904,724	3,965,500	-	-	46,003,644
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər		14,625,721	4,645,255	54,647,147	16,986,925	17,568,992	-	108,474,040
Faiz hesablanmayan maliyyə öhdəlikləri								
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər		3,323	-	-	-	-	-	3,323
Müştərilər tərəfində yerləşdirilmiş depozitlər		18,820,141	-	-	-	-	133,950	18,954,091
Digər maliyyə öhdəlikləri		838,561	-	-	-	-	-	838,561
Maliyyə zəmanətləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	27,955,880	27,955,880
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xəttləri üzrə öhdəliklər		-	-	-	-	-	7,082,574	7,082,574
Akkreditivlər və digər əməliyyatlarla bağlı şərti öhdəliklər		-	-	-	-	-	117,117	117,117
Cəmi faiz esablanmayan öhdəliklər və təəhhüdlər		19,662,025	-	-	-	-	35,289,521	54,951,546
Cəmi maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər		34,287,746	4,645,255	54,647,147	16,986,925	17,568,992	35,289,521	163,425,586

Yuxarıdakı maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə daxil edilmiş məbləğlər zəmanət üzrə qarşı tərəfin tələbi ilə tam zəmanəti verilmiş məbləğ üzrə razılaşmaya əsasən Qrupun ödəməli olacağı maksimum məbləğdir. Hesabat dövrünün sonuna gözləntilərə əsasən Qrup hesab edir ki, qeyd olunan razılaşma üzrə heç bir məbləğin ödənilməli olacağı ehtimal edilmir. Lakin, bu təxminlər qarşı tərəfin, mümkün hal olaraq, əldə saxladığı zəmanəti verilmiş maliyyə debitor borclarının kredit itkiləri ilə üzləşməsinin iddia edəcəyi ehtimalından asılı olaraq dəyişə bilər.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Bazar riski

Bazar qiymətlərinin fə faiz dərəcələrinin dəyişmələrin səviyyəsindən Qrupun mənfəətinin və ya kapitalının və ya biznes hədəflərinə çatmasına mənfi təsir göstərmək riskidir. Bazar riskinə, faiz dərəcəsinə, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Qrupun məruz qaldığı bənzəri risklər aiddir. Risklərin Qrup tərəfindən qiymətləndirilməsində və Qrupun məruz qaldığı bazar risklərində əhəmiyyətli dəyişikliklər olmamışdır.

Sabit və dəyişən dərəcələrlə vəsaitlərin cəlb etfiyi üçün Qrup faiz dərəcəsi riskinə məruzdur. Risk sabit və dəyişən borc dərəcələrinin müvafiq balanslaşdırılması ilə idarə olunur.

AÖİK, Qrupu müsbət faiz marjası ilə təmin edən faiz dərəcəsi mövqeyinə uyğunlaşdıraraq faiz riskini və bazar riskini idarə edir. Xəzinadarlıq departamenti eləcə də Qrupun cari maliyyə təqdimatının monitorinqini keçirir, Qrupun faiz dərəcəsinin dəyişdirilməsinə dair həssaslığını və onun Qrup mənfəətinə təsirini təxmin edir.

Qrupun kredit sazişlərinin və digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin əksəriyyəti sabit faiz dərəcəsi daşıyır və borcverənin seçmə hüququ əsasında faiz dərəcəsinin dəyişməsinə nəzərdə tutan müqvilə bəndləri mövcuddur. Qrup faiz dərəcəsi marjasının monitorinqini keçirir və bu səbəbdən zəruri faiz dərəcəsi riskinə və ya əhəmiyyətli pul vəsaitlərini axımına məruz qalmadığını hesab edir.

Faiz dərəcəsi riski

Qrup faiz dərəcəsinin ədalətli dəyəri riskini bazar şəraitində mənfi dəyişmələr nəticəsində yarana bilən potensial zərərlərin mütəmadi təxminlərini edir. İdarə Heyəti, Qrupun cari maliyyə fəaliyyətinin monitorinqini keçirir, Qrupun faiz dərəcəsinin dəyişdirilməsinə dair həssaslığını və bunun Bank mənfəətinə təsirini təxmin edir.

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Qrupun həssaslığını əks etdirir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2013-ci il tarixinə		31 dekabr 2012-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1	Faiz dərəcəsi -1	Faiz dərəcəsi +1	Faiz dərəcəsi -1
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,214,791	1,214,791	826,051	826,051
Maliyyə öhdəlikləri:				
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	(873,828)	873,828	(601,608)	601,608
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	(1,549,457)	1,549,457	(444,798)	444,798
Mənfəət vergisindən əvvəl xalis təsir	(1,208,494)	1,208,494	(220,355)	220,355

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Qrupun maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

İdarə Heyəti valyuta məzənnələrinə həddlər qoyur və bu Qrupa milli valyutanın xarici valyutaya məzənnəsinə qarşı dəyişmələr nəticəsində zərərlərin azaldılmasına imkan yaradır. ARMB-ın minimal tələblərinə cavab vermək məqsədilə AOİK Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini keçirir. Bu məhdudiyyətlər eləcə də ARMB-nın tələblərinə uyğunlaşdırılmışdır.

Qrupun xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	Azərbaycan manatı	ABŞ dolları 1 ABŞ dolları = 0.7845	Avro 1 Avro = 1.0780 manat	Digər valyuta	31 dekabr 2013-ci il tarixinə cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ					
AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və ARMB-də yerləşdirilmiş vəsaitlər	29,734,791	1,180,953	103,822	-	31,019,566
Banklardan alınacaq vəsaitlər	72,049,597	112,310,376	218,109	5,809	184,583,892
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	76,066,900	37,117,127	4,373	-	113,188,400
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	727,600	-	-	1,420,380	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	893,729	267,285	4,647	771	1,166,432
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ	179,472,617	150,875,741	330,951	1,426,961	332,106,270
AKTİVLƏRİ					
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ					
ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	41,018,955	53,359,448	-	-	94,378,403
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	75,986,379	99,257,217	488,423	1,774	175,733,793
Digər maliyyə öhdəlikləri	632,038	82,645	33,841	1,621	750,144
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ	117,637,372	152,699,310	522,264	3,395	270,862,340
ÖHDƏLİKLƏRİ					
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	61,835,245	(1,823,569)	(191,313)	1,423,566	

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

	Azərbaycan manatı	ABŞ dolları 1 ABŞ dolları = 0.7850	Avro 1 Avro = 1.0178 manat	Digər valyuta	31 dekabr 2012-ci il tarixinə cəmi
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ					
AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və ARMB-də yerləşdirilmiş vəsaitlər	24,894,809	3,550,663	74,384	6,527	28,526,383
Banklardan alınacaq vəsaitlər	25,473,938	15,494,090	119,429	13,623	41,101,080
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	63,586,950	17,972,868	755,012	-	82,314,830
Satılabilən investisiya qiymətli kağızları	727,600	-	-	1,420,380	2,147,980
Digər maliyyə aktivləri	409,296	107,128	37	-	516,461
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ	115,092,593	37,124,749	948,862	1,440,530	154,606,734
AKTİVLƏRİ					
QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ					
ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və dövlət qurumları tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	30,659,248	29,504,830	-	-	60,164,078
Müştərilər tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlər	49,884,275	13,175,878	370,071	3,695	63,433,919
Digər maliyyə öhdəlikləri	779,466	48,064	11,652	-	839,182
CƏMİ QEYRİ-TÖRƏMƏ MALİYYƏ	81,322,989	42,728,772	381,723	3,695	124,437,179
ÖHDƏLİKLƏRİ					
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	34,059,864	(5,604,023)	567,139	1,436,835	

Valyuta riskinə qarşı həssaslıq

Aşağıdakı cədvəldə manatın müvafiq xarici valyutalarına qarşı mübadilə məzənnəsinin 10% dərəcəsində artması və ya azalması halına qarşı Qrupun həssaslığını göstərən təfərrüatlar açıqlanır. Xarici valyuta riski Qrup daxilində əsas rəhbərlik heyətinə məruzə olunarkən 10 %-lik həssaslıq dərəcəsinə istinad edilir və bu dərəcə rəhbərliyin xarici valyuta məzənnələrində kifayət qədər mümkün dəyişikliklərin baş verməsinin qiymətləndirilməsini göstərir. Həssaslığın təhlili yalnız xarici valyutada ifadə edilmiş qalıq monetar vəsaitləri ehtiva edir və xarici valyuta məzənnələrində 10%-lik dəyişiklik nəzərə alınmaqla onların dövrün sonundakı valyuta mövqeyinin bir valyutadan digərinə çevrilməsinə düzəliş edir. Aşağıdakı müsbət rəqəmlər manatın müvafiq valyutaya qarşı 10% dərəcədə güclənməsi müqabilində mənfəət və digər kapital vəsaitlərində baş vermiş artımı göstərir. Manatın müvafiq valyutaya qarşı 10% zəifləyəcəyi təqdirdə mənfəət və digər kapital vəsaitləri müqayisəli təsirə məruz qala, aşağıdakı balans göstəriciləri isə mənfi rəqəmlərlə ifadə oluna bilər.

	ABŞ dollarının təsiri			Avronun təsiri	
	2013	2012		2013	2012
Mənfəət və ya zərər və capital	(182,357)	535,488	(i)	(19,131)	(56,714)

- (i) Bu əsasən hesabat dövrünün sonunda Qrupun ABŞ dolları və AVRO ilə ifadə olunmuş debitor və kreditor borcları ilə bağlı qalmaqda olan riskə məruzqalma halına şamil edilir.

Rəhbərlik hesab edir ki, həssaslığın təhlili qaçılmaz xarici valyuta mübadiləsi riskinin səciyyələrini açıqlamır, çünki, ilin sonuna olan itkilər riski il ərzindəki itkilər riskini əks etdirmir.

32. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ (DAVAMI)

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyyətləri

Yuxarıda göstərilən cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsinə və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur. O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil, və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Qrupun aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Qrupun maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Qrupun maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Qrupu qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul edə bilər. Nəticədə, aktivlər bazar dəyəri ilə göstərilədiyinə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda, aktiv və öhdəliklərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar səhmdar kapitalında böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Qrupun təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

Qiymət riski – Qrupun məhsulları

Qrup ümumi və xüsusi bazar dəyişkənliyinə məruz qalan məhsullarının qiymət riski ilə üzləşir.

Qrup qiymət riskini bazar mühitindəki mənfi dəyişikliklərdən irəli gələ biləcək potensial itkiləri dövrü olaraq hesablamaqla və müvafiq zərər-həddi məhdudiyyətlərini, habelə marja və girov tələblərini müəyyənləşdirib saxlamaqla idarə edir. İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri halında isə, Qrup məbləği belə öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər olan potensial zərərlə üzləşir. Lakin, zərərin ehtimal edilən məbləği bundan daha az səviyyədə olur.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemin işləməməsi, insan səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələrin təsiri nəticəsində yaranan zərər riskidir. Nəzarət vasitələri işləmədikdə, əməliyyat riskləri nüfuza xələl yetirə, habelə hüquqi müdaxilə və qanuni tənzimləmə yaxud da maliyyə itkiləri ilə nəticələnmə bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını güman etməsə də belə, belə riskləri nəzarət çərçivəsi vasitəsilə, eləcə də potensial itkilərin monitorinqi və onlara cavab tədbirlərini həyata keçirməklə idarə etməyə səy göstərir. Nəzarət tədbirlərinə vəzifələrin effektiv şəkildə bölgüsü, daxil olma, səlahiyyətlərin verilməsi və üzləşdirmə prosedurları, habelə işçilərin təhsili və qiymətləndirilməsi prosesləri daxildir.

33. ƏVVƏLKİ İLLƏRƏ AID DÜZƏLIŞLƏRİN EDİLMƏSİ ÜÇÜN MALİYYƏ HESABTLARININ YENİDƏN UYGUNLAŞDIRILMASI

31 dekabr 2012-ci il tarixdə başa çatan il üzrə müsadirə edilmiş aktivlər səf bəyan edilmişdir. Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiyalara və avanslara qarşı yaradılan ehtiyatlar üzrə bir neçə yüngül səhflər mövcud olmuşdur.

Yenidən hesablanmış və əvvəl beyan edilmiş qalıqların uyğunlaşdırılması aşağıda göstərilir:

Maliyyə hesabatının sətri / dəyişilmiş qalıq

	2012 Əvvəl bəyan edilmiş	Düzəlişin təsiri	2012 Yenidən hesablanmış
Maliyyə vəziyyəti hesabatı			
Aktivlər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	82,605,090	(290,260)	82,314,830
Assosiasiya edilmiş müəssisələrə investisiya	2,476,183	384,917	2,861,100
Müsadirə edilmiş aktivlər	1,961,460	(1,812,802)	148,658
Öhdəliklər			
Digər öhdəliklər	(1,447,263)	(354,246)	(1,801,509)
	85,595,470	(2,072,391)	83,523,079
Məcmu gəlir hesabatı			
Xərclər			
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	(408,798)	(290,260)	(699,058)
Müsadirə edilmiş girovların dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	(1,030,280)	(1,812,802)	(2,843,082)
Digər gəlir/(xərclər), xalis	220,556	(354,246)	(133,690)
Gəlir			
Assosiasiya edilmiş müəssisələrdən mənfəət	-	384,917	384,917
	(1,218,522)	(2,072,391)	(3,290,913)

34. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixi və hazırkı maliyyə hesabatlarının buraxılmasına icazə verilmiş tarix arasında heç bir maliyyə hesabatlarına düzəlişin edilməsini tələb edən hesabat tarixindən sonrakı hadisə və ya əhəmiyyətli tələb etməyən hesabat tarixindən sonrakı hadisə olmamışdır.